

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA MANAGEMENTU

Analýza seniorského cestovního ruchu na Hodonínsku
Senior Tourism Analysis in Hodonín Region

Student: Martina Kučerová
Vedoucí bakalářské práce: Ing. Jarmil Adamec, Ph.D.

Ostrava 2015

Zadání bakalářské práce

Student: **Martina Kučerová**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **6501R006 Ekonomika cestovního ruchu**
Téma: **Analýza seniorského cestovního ruchu na Hodonínsku**
Senior Tourism Analysis in Hodonín Region

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Metodika zpracování a cíl práce
3. Teoretická východiska seniorského cestovního ruchu
4. Analýza seniorského cestovního ruchu na Hodonínsku
5. Návrhy a doporučení
6. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratek

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

JAKUBÍKOVÁ, Dagmar. *Marketing v cestovním ruchu: jak uspět v domácí i světové konkurenci*. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4209-0.

KOTÍKOVÁ, Halina. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4603-6.

RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4039-3.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Jarmil Adamec, Ph.D.**

Datum zadání: **21.11.2014**

Datum odevzdání: **07.05.2015**

doc. Ing. Petra Horváthová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně a veškeré využití prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Uherském Hradišti dne 7.5.2015

Martina Kučerová

Podpis autora

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu své bakalářské práce, panu Ing. Jarmilu Adamcovi, Ph.D. za odborné vedení, veškeré rady a připomínky, které přispěly k vypracování této bakalářské práce

Obsah

1	Úvod.....	4
2	Metodika zpracování a cíle práce.....	5
3	Teoretická východiska seniorského cestovního ruchu.....	6
3.1	Cestovní ruch a jeho vývoj.....	7
3.2	Typologie cestovního ruchu.....	8
3.3	Trh cestovního ruchu.....	10
3.4	Typologie účastníků cestovního ruchu.....	11
3.5	Podniky cestovního ruchu.....	12
3.6	Faktory ovlivňující cestovní ruch.....	13
3.7	Služby a užitky cestovního ruchu.....	15
3.8	Seniorský cestovní ruch.....	16
4	Analýza seniorského cestovního ruchu na Hodonínsku.....	23
4.1	Demografický vývoj populace.....	23
4.2	Příjmy seniorů.....	27
4.3	Senior Point.....	29
4.4	Dotace pro seniory.....	30
4.5	Programy pro seniory.....	33
4.6	CK nabízející zájezdy pro seniory na Hodonínsku.....	34
4.7	Dotazníkové šetření.....	36
4.8	Shrnutí výsledků dotazníkového šetření.....	45
5	Návrhy a doporučení.....	47
6	Závěr.....	49
	Seznam použité literatury.....	50
	Seznam zkratk.....	52
	Seznam grafů.....	53
	Seznam obrázků.....	54
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam příloh	
	Jednotlivé přílohy	

1 Úvod

Cestovní ruch je odvětvím, které je neustále rozvíjeno a má své ekonomické přínosy. Téměř každý ve svém životě považuje cestování za velmi podstatnou část svého života. Lidé cestují za různými účely. Rádi se baví, sportují, poznávají svět nebo prostě relaxují. V dnešní době však narůstá počet starších lidí, jejichž cílem je nejen zábava a poznání, ale také snaha upevnit své zdraví.

Tato bakalářská práce je zaměřena na problematiku cestovního ruchu pro seniory, který je jedním z aktuálních a nejvíce rozvíjejících se segmentů cestovního ruchu. Tento rozvoj je zapříčiněn hlavně díky stárnutí populace, což vede ke zvýšení počtu seniorů v Evropě i po celém světě. Senioři se tak stávají velmi důležitou cílovou skupinou a nabízené služby jsou proto neustále obnovovány a narůstá jejich kvalita.

Za seniora je označován člověk, který se již nachází v poproduktivním věku. Jelikož již není nijak omezován vykonáváním své práce, má dostatek volného času, který může po celý rok využívat k cestování. V dnešní době je senior velmi vitální a je mu tedy jedno, na jak velkou vzdálenost vycestuje. Cestování je však také spojeno s vysokými náklady. Díky samostatnosti a dospělosti dětí již nejsou rodinné výdaje tak vysoké a zvyšují se proto úspory, které pak senior do cestování může vložit.

Většina seniorů se dříve zaměřovala pouze na lázeňský cestovní ruch. Ten je v dnešní době stále oblíben, ale možnosti seniorů se začaly zvětšovat. Dnešní senior je velmi aktivní a rád se učí novým věcem. Existuje proto velké množství aktivit, které si chce vyzkoušet. Mezi ně můžeme zařadit cyklistiku či poznávací a exotické zájezdy, návštěvu hradů, zámků a dalších památek v České a Slovenské republice.

Budoucnost seniorského cestovního ruchu je velmi slibná, poněvadž již dnes se na světě setkáváme s mladší generací, která si cestování užívá, a můžeme tedy očekávat, že zájem mladých lidí vydrží i po dosažení poproduktivního věku. S rostoucím počtem zájemců tak také bude stoupat počet poskytovatelů služeb, které pevně souvisí s touto formou cestovního ruchu.

2 Metodika zpracování a cíle práce

Metodika zpracování

Tato bakalářská práce je rozdělena do dvou samostatných bloků. V první části, teoretické, jsou vymezeny veškeré pojmy související s tímto odvětvím. K vytvoření této části byly využity poznatky získané během studia, informace z odborné literatury zabývající se obecně cestovním ruchem i přímo cestovním ruchem pro seniory. Dále byly využity internetové odborné články a další informační zdroje.

V druhé části této práce, části praktické, bylo jako hlavní metoda výzkumu použito dotazníkové šetření. Získané informace byly dále zpracovány. Dotazník byl položen respondentům na území Hodonínska, kteří se všichni nacházeli již v seniorském věku. Veškeré výsledky dotazníkového šetření jsou uvedeny v komentovaných grafech. Dále jsou uvedeny návrhy možných opatření, které by mohly přispět k rozvoji tohoto segmentu a služeb pro seniory.

Cíl práce

Cílem bakalářské práce je provést analýzu cestovních zvyklostí seniorů na Hodonínsku, zjistit a vyhodnotit jejich preference ohledně ubytování, stravování a cestování.

3 Teoretická východiska seniorského cestovního ruchu

V dávné době lidi k cestování nejčastěji vedly vojenské a obchodní důvody. V současnosti je však nejvíce ovlivňuje existence volného času, který lze využít k vzdělávání, sportovním aktivitám a aktivnímu či pasivnímu odpočinku.

K rozvoji cestovního ruchu nejvíce napomáhá potřeba reprodukce pracovní síly, poznávání nových věcí a zajištění navazování styků s novými lidmi. Podporuje ho také celá řada faktorů, jako jsou změny v osídlení, růst počtu obyvatelstva, zrušení jazykové bariéry, zvýšení vzdělanosti a zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva. Cestovní ruch se proto již nenachází v oblasti luxusních potřeb, ale přesunuje se do oblasti potřeb běžných a je tak nedílnou součástí života, která vede k lidské spokojenosti.

Pojem cestovní ruch nedokážeme vyjádřit pouze jednou definicí. Snaha o vymezení tohoto pojmu začala být projevována ve 20. století, kdy byla první definice spojována se jmény švýcarských vědců, Kurta Krapfa a Waltera Hunzikera. Podle nich definice zní *„Cestovní ruch je soubor vztahů a jevů, které vyplývají z pobytu na cizím místě, přičemž cílem pobytu není trvalé usídlení nebo výkon výdělečné činnosti“*.

Jak ve své publikaci uvedli Ryglová, Burian a Vajčnerová (2011), za mezník v definování cestovního ruchu i pro sledování jeho statistických údajů je možno považovat konferenci Světové organizace cestovního ruchu UNWTO, která se konala roku 1991 v Ottavě, kde vymezení pojmu cestovního ruchu je: *„Cestovní ruch je činnost cestující osoby na přechodnou dobu do místa mimo její běžné prostředí, a na dobu kratší, než je dáno, přičemž hlavní účel této cesty je jiný, než vykonávání výdělečné činnosti v daném místě“*.

Daniela Drobná (2004) ve své knize uvedla, že podle F. W. Ogilvie (1933) je cestovní ruch ekonomický jev spojený se spotřebou hmotných a nehmotných statků, hrazených z prostředků získaných v místě trvalého bydliště. Podle této definice by měl cestovní ruch představovat průmysl, který poskytuje veškeré služby spojené s cestováním, a které lze rozdělit do následujících sektorů:

- **sektor ubytovacích služeb** – do tohoto sektoru patří všichni poskytovatelé ubytovacích služeb (veškeré hotelové řetězce, soukromé penziony, apod.).
- **sektor atrakce** – do tohoto sektoru řadíme historické památky, botanické zahrady, sportovní centra či národní parky.

- **sektor doprava** – kromě veškerých druhů dopravy jako je silniční, lodní, letecká a železniční doprava, sem také můžeme zařadit půjčovny vozidel.
- **sektor zprostředkovatelé** – v tomto sektoru se nachází touroperátoři, cestovní agentury a cestovní kanceláře, rezervační systémy a další.
- **sektor organizace** – v tomto sektoru jsou zahrnuty turistické asociace, národní turistická centra, regionální centra apod.

3.1 Cestovní ruch a jeho vývoj

Vývoj cestovního ruchu ve své publikaci uvedla Marie Hesková (2006).

Cestování a poznávání nového prostředí vedlo k vývoji spousty civilizací a stalo se tak důležitou podmínkou pro jejich úspěšný rozvoj. Za první cestovatele proto můžeme považovat Sumery, Peršany, Asyřany a také Egypťany.

Počátky cestování za zábavou a odpočinkem pak nalezneme na území starověkého Řecka a Říma, jak dokazují mnohé písemné a stavební doklady. Díky jejich námořním výpravám a putování po souši začaly vznikat mapy, které zobrazovaly veškeré nově zmapované prostředí okolního světa. K tomu, aby v této době byl „cestovní ruch“ rozvíjen však nejvíce posloužily římské silnice, které sloužily při vojenských taženích, ale také k „útěku“ před horkem k nejbližšímu moři.

První objevitelské cesty do zámoří (Čína, Indie, Indonésie) se postupně objevovaly na počátku 13. století a ve své knize je zachytil benátský kupec Marco Polo (1254-1324). K dalším zámořským objevům, které pomáhaly k vývoji cestovního ruchu, můžeme přiřadit cesty Portugalců, Španělů a objevení Ameriky Kryštofem Kolumbem v roce 1492.

Jak se již shodla většina autorů, počátky moderního cestovního ruchu nalezneme v 17. a 18. století, a to hlavně v cestách, které tovaryši uskutečnili k získání nových zkušeností. Po celé dvě tyto století byl cestovní ruch využíván převážně k vojenským a obchodním záměrům, což se změnilo teprve na počátku 19. století. Rozvoj cestovního ruchu je tak úzce spjat s rozvíjející se společností, průmyslem, ale hlavně s rozvojem dopravy. Za hlavního zakladatele moderního cestovního ruchu je tak považován Angličan Thomas Cook (1808-1892). Ten v roce 1841 uskutečnil úplně první vlakovou výpravu anglickým venkovem. Tato historická událost je tak označována jako vznik první cestovní kanceláře.

Na přelomu 20. století se začínají objevovat počátky novodobého cestovního ruchu, který se začal rozvíjet neskutečnou rychlostí a stal se trvalou součástí národního hospodářství. Na vývoj této oblasti zapůsobily také politické změny po roce 1989. Hospodářství bylo oživeno a díky nárůstu volného času byl cestovní ruch pozitivně ovlivněn.

3.2 Typologie cestovního ruchu

Existuje spousta různých kritérií, podle kterých bývá cestovní ruch definován a tříděn do různých druhů a forem. Základní typologii uvedli ve svých publikacích Ryglová, Burian a Vajčnerová (2011) a Daniela Drobná (2004).

Druhy cestovního ruchu

Podle způsobu realizace pak rozlišujeme druhy cestovního ruchu:

a) podle **místa čerpání služeb:**

- **domácí** cestovní ruch – obyvatelé země cestují uvnitř země a nepřekračují tak její hranice.
- **zahraniční** cestovní ruch – obyvatelé zemí překračují hranice jednoho či více států. Tento druh dále dělíme na aktivní a pasivní cestovní ruch. Při aktivním CR dochází k příjezdu cizinců do destinace. O pasivní CR se naopak jedná, když domácí turisté vyjíždí do zahraničí.
- **tranzitní** cestovní ruch – o tento druh cestovního ruchu se jedná tehdy, jestliže cestující projíždí přes území státu do státu jiného, aniž by v daném státu přespali. Jedná se například o pohyb cestujících v letištním prostoru při mezipřistání letadla.

b) podle **způsobu financování:**

- **volný** cestovní ruch (komerční) – účast na CR není nijak podmíněna a účastník si vše hradí ze svých prostředků.
- **vázaný** cestovní ruch (sociální) – účast na CR je zde „vázána“ na splnění podmínek. Částečná úhrada služeb je zde zprostředkovávána ze společenských fondů (podnikové fondy, nemocenské pojištění apod.)

c) podle **délky pobytu:**

- **krátkodobý** cestovní ruch – délka pobytu v místě se pohybuje do tří přenocování.
- **dlouhodobý** cestovní ruch – doba pobytu překračuje tři noci.

d) podle **způsobu účasti:**

- **organizovaný** cestovní ruch – cesta i pobyt jsou zajištěny cestovní kanceláří nebo pomocí jiného zprostředkovatele
- **neorganizovaný** cestovní ruch – veškeré služby volí i zabezpečuje sám účastník.

e) podle **počtu účastníků:**

- **individuální** cestovní ruch – v tomto druhu CR se návštěvník nebo turista účastní CR sám či s rodinou.
- **kolektivní** cestovní ruch – druh CR, který je spojen s účastí více turistů nebo návštěvníků. Další podobou tohoto druhu může být skupinový či masový cestovní ruch.

f) podle **ročního období:**

- **sezónní** cestovní ruch – sezóna zde představuje období s nejvyšší koncentrací návštěvnosti a tak i maximální nabídkou služeb.
- **mimosezónní** cestovní ruch – tento druh CR se vyznačuje obdobím nízké návštěvnosti a tím také sníženou nabídkou služeb.

g) podle **vlivu na životní a sociokulturní prostředí:**

- **tvrdý** cestovní ruch – v daném místě působí velmi negativně na přirozené prostředí.
- **měkký** cestovní ruch - druh CR, při kterém se co nejméně ničí prostředí navštíveného místa.

Formy cestovního ruchu

Formy cestovního ruchu jsou tříděny podle kritérií, které odpovídají účastnickým potřebám. Tyto formy dělíme na specifické formy, které uspokojují konkrétní požadavky účastníků a na formy základní, odpovídající nejširším potřebám.

Základní formy

- **rekreační cestovní ruch** – účelem této formy cestovního ruchu je především regenerace a reprodukce jak fyzických tak duševních sil člověka. Bývá realizován v rekreačním prostředí, jako jsou vody, lesy či hory.
- **kulturně poznávací cestovní ruch** – tato forma cestovního ruchu je zaměřena na poznávání světa okolo nás, historie, kultury a tradice.
- **sportovně-turistický cestovní ruch** – tuto formu cestovního ruchu využívají lidé, jejichž zájmem je hlavně aktivní odpočinek a aktivní účast na sportovních aktivitách.

Podle odborné literatury sem řadíme také organizování pasivní účasti na sportovních akcích.

- **léčebný a lázeňský cestovní ruch** – forma cestovního ruchu, která je zaměřena na veškerou léčbu a prevenci, relaxaci a na celkovou obnovu duševních i fyzických sil člověka.

Specifické formy

Ryglová, Burian a Vajčnerová (2011) dále vymezili specifické formy cestovního ruchu. Tyto formy cestovního ruchu jsou uzpůsobeny tak, aby uspokojovaly zvláštní potřeby nejrozličnějších cestovatelských segmentů. Veškerá nabídka se řídí podle nejnovějších trendů cestovního ruchu. Do specifických forem patří cestovní ruch mládežnický, seniorů, rodinný, městský, venkovský, kongresový a incentivní, chatařský a chalupářský, náboženský, gastronomický a další.

3.3 Trh cestovního ruchu

Marie Hesková (2006) definuje trh cestovního ruchu jako trh, který tvoří podmínky cestovního ruchu různých velikostí od velkých společností až po malé podnikatelské organizace.

Trh cestovního ruchu je trhem, který se velmi často mění. Mezi základní objektivní a subjektivní faktory, které na něj působí, patří:

- politické a společenské změny,
- právní úpravy;
- vývoj ekonomiky;
- demografická struktura;
- technologický pokrok;
- móda;
- množství volného času.

Specifika podle charakteru potřeb zákazníků pak ve své publikaci uvedli Ryglová, Burian a Vajčnerová (2011). Můžeme mezi ně zařadit:

- podnikání v cestovním ruchu je považováno za dlouhodobou aktivitu;
- produkt cestovního ruchu je nehmotný;

- produkt cestovního ruchu nelze skladovat;
- výrazná sezónnost;
- nabídka a poptávka je vysoce ovlivněna přírodními faktory;
- vztah nabídky a poptávky je těsný;
- vysoký podíl lidské práce;
- mezinárodní charakter;
- existence vysoké závislosti na historických a přírodních atraktivitách.

3.4 Typologie účastníků cestovního ruchu

Typologii účastníků cestovního ruchu je velká spousta. Z hlediska chování a nákupního rozhodování rozdělila Marie Hesková (2006) účastníky na:

- **turisté – objevitelé** – skupina turistů, hledající znalosti a objevy. Rádi poznávají společnost navštíveného místa a jejich pobyt obvykle trvá několik týdnů.
- **elitní turisté** – jezdí po celém světě. Vyhledávají neobvyklé zážitky a velmi dobře se přizpůsobují novým podmínkám. Jejich pobyt může stejně jako u první skupiny trvat i několik týdnů.
- **neobvyklí turisté** – jedná se o formu ekoturistiky, zájem této skupiny směřuje především k „primitivní“ kultuře.
- **individuální turisté** – tihle turisté cestují převážně individuálně, výjimečně pak v malých skupinkách. Na svých cestách potřebují vysoký standard služeb a jsou ochotni za něj vynaložit potřebné peněžní prostředky.
- **masoví turisté** – jejich hlavním mottem je „dostaneš, co si zaplatíš“, vyhledávají hotelový komfort, kde jim bude splněno každé přání.
- **charteroví turisté** – nemají příliš velký zájem o kulturu ani o obyvatelstvo navštívené země. Jejich pobyt je obvykle velmi krátký, většinou se jedná pouze o prodloužený víkend.

Podle zájmu o kulturu pak můžeme třídit účastníky cestovního ruchu na:

- **turisty motivované kulturou** – tato skupina turistů není příliš početná. Jedinci obvykle mají vysoké příjmy a také vysoké nároky. Na cestovní kanceláře se obracejí pouze výjimečně, raději si vše naplánují sami.

- **turisty inspirované kulturou** – skupina, která nejvíce navštěvuje zajímavé památky v navštíveném místě. Řídí se hlavně reklamou a prospekty od cestovních kancelářů. Na stejné místo se dvakrát nevrací.
- **turisty, které lze získat pro kulturu** – lidé, kteří jedou na dovolenou za účelem trávení času na pláži. Památky navštěvují velmi málo.

3.5 Podniky cestovního ruchu

Ve své publikaci se Dagmar Jakubíková (2012) zmiňuje o podnicích cestovního ruchu. Podle charakteru a míry závislosti svých výkonů na cestovním ruchu, dělíme podniky na podniky vlastní a podniky ostatní s vazbou na cestovní ruch. Vlastní podniky jsou ty, které poskytují veškeré vazby na cestovní ruch a jejich výkony slouží účastníkům cestovního ruchu.

Vlastní podniky cestovního ruchu členíme:

a) Podniky, které poskytováním služeb přímo uspokojí potřeby účastníka CR, jsou:

- hotely a ostatní ubytovací zařízení;
- podniky se sportovně-rekreačním účelem;
- podniky, poskytující kulturní a společensko-zábavní služby;
- lázeňské podniky;
- podniky, které účastníkovi poskytnou služby zvláštního charakteru (např. služby průvodce či horská služba).

b) Podniky poskytující zprostředkovatelské služby:

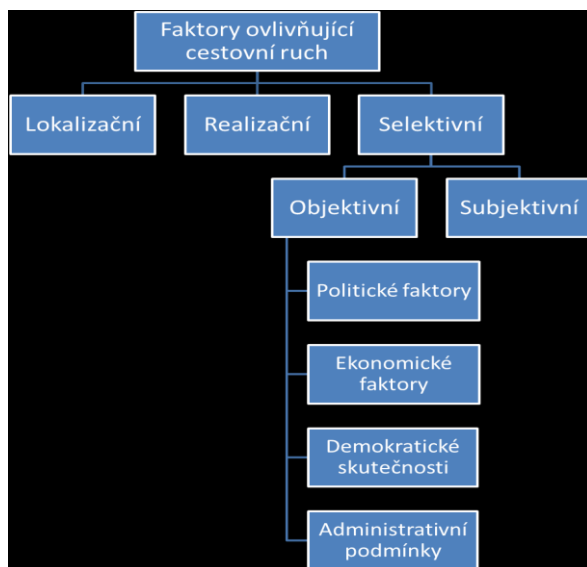
- cestovní kanceláře;
- cestovní agentury.

c) Podniky smíšeného charakteru:

- cestovní kanceláře a dopravní společnosti
- cestovní kanceláře a hotely
- podniky specializované dopravy a hotely
- jiné kombinace.

3.6 Faktory ovlivňující cestovní ruch

Faktory, které ovlivňují cestovní ruch, rozdělili do tří základních skupin Ryglová, Burian a Vajčnerová (2011):

Obr. 3.1. Rozdělení faktorů ovlivňující cestovní ruch (Zdroj: Vlastní zpracování)

Faktory lokalizační

Za lokalizační faktory jsou považovány faktory, které jsou dány územím. Mezi ně můžeme zařadit zejména přírodní podmínky a společenské atraktivity.

Přírodní podmínky

Do této skupiny patří klima, vodní poměry, živočichové a rostliny. Čím lepší jsou tyto podmínky, tím lepší jsou také předpoklady pro cestovní ruch. Hodně vyhledávané turisty jsou horské a pobřežní oblasti s geologickými zvláštnostmi, dále pak oblasti výjimečné a neopakovatelné. Ty jsou pak součástí Světové dědictví UNESCO.

Společenské atraktivity

Tyto atraktivity vznikly lidskou činností. Mezi nejvíce atraktivní patří především památky. Na prvním místě jsou především památky UNESCO, na posledním naopak

drobnější, místní památky. Kromě památek jsou za společenské atraktivy považovány lidské zvyky, slavnosti a události. Velký význam pak mají gastronomické, sportovní a zábavné akce.

Faktory realizační

Mezi hlavní realizační faktory se řadí doprava, infrastruktura služeb, ubytovací a stravovací služby. Na jejich hodnocení bývá použito hned několik ukazatelů, jako je počet a skladba návštěvníků v určitém prostoru, počet lůžek, počet míst u stolu nebo občanská vybavenost.

Faktory selektivní

Tyto faktory podněcují vznik a rozvoj cestovního ruchu. Patří sem úroveň řízení oblasti, úroveň spolupráce jednotlivých subjektů, peněžní situace potencionálních hostů, postavení destinace proti konkurenci a schopnost naplnit přání hosta. Selektivní faktory dělíme do dvou základních skupin – objektivní a subjektivní.

Objektivní selektivní faktory

Hlavní rozdělení těchto faktorů je:

- a) Politické faktory – patří sem základní politické skutečnosti, jako např. mírové uspořádání, vnitropolitická situace, možnost volného pohybu osob a peněz.
- b) Ekonomické faktory – můžeme sem zařadit například směnitelnost měny, míru investic do prezentace destinace, možnost čerpání prostředků z Evropských fondů.
- c) Demografické skutečnosti – mezi tyto skutečnosti patří především počet obyvatel dané destinace, jejich mobilita či střední délka života, apod.
- d) Administrativní podmínky – předpisy, zákony a vyhlášky

Subjektivní selektivní faktory:

Největší roli v této skupině hrají psychologické faktory. Ty pak ovlivňují rozhodování spotřebitelů. Mezi základní psychologické faktory řadíme reklamu, propagaci, zkušenosti nebo módnost. Dalšími subjektivními faktory jsou oblast řízení a management destinace. Do této skupiny můžeme dále zařadit obecné změny životního stylu. Tyto změny stimulují poptávku po originalitě dovolené.

3.7 Služby a užitky cestovního ruchu

Klasifikace služeb cestovního ruchu má několik hledisek. Tyto hlediska definovala Dagmar Jakubíková (2012):

a) podle významu ve spotřebě účastníků CR:

- základní – jedná se o převoz účastníků do dané destinace a zpět a o služby spojené s pobytem (dopravní, stravovací, ubytovací).
- doplňkové – jsou spojeny s využitím atraktivit místa

b) podle charakteru spotřeby:

- osobní – efekt se projeví bezprostředně
- věcné – efekt se projeví pomocí hmotného statku

c) podle způsobu úhrady:

- placené
- neplacené

d) podle místa:

- služby poskytnuté v místě obvyklého pobytu
- služby poskytnuté v průběhu přepravy
- služby poskytnuté v místě rekreace

e) podle způsobu zabezpečení:

- vlastní
- poskytované dodavatelským způsobem – bez mezičlánku
- obstarávané (pomocí CK a CA)

f) podle funkcí ve vztahu k jednotlivým potřebám účastníků:

- dopravní
- ubytovací
- stravovací
- zprostředkovatelské
- směnářenské
- informační
- průvodcovské
- celní aj.

Užitky cestovního ruchu

Dělení užitek cestovního ruchu dle sociálně-ekonomického hlediska uvedl ve své knize Karel Nejd (2011), který je rozdělil do dvou základních skupin:

- a) Ekonomické užitky** – do této skupiny řadíme účast na tvorbě hodnot, vztah ke státnímu rozpočtu, vztah k platební bilanci, vytváření podnikatelských a pracovních příležitostí a vliv na rozvoj územních celků.
- b) Neekonomické užitky** – mezi tyto přínosy patří zejména sociální užitky (tvorba nových pracovních míst), ekologické užitky a jiné.

3.8 Seniorský cestovní ruch

Cestovní ruch seniorů je v současnosti jeden z nejvýznamnějších rozvíjejících se trendů cestovního ruchu. Seniorů v populaci neustále přibývá a v jejich životním stylu nastává velká změna. Dnešní senioři jsou mnohem aktivnější, neboť se prodlužuje průměrný věk a zlepšuje se také jejich zdravotní stav a kondice.

Jak tvrdí Kotíková (2013), zdravotní stav je nejdůležitější složkou pro zapojení seniora do cestovního ruchu. Kvalita života seniora bývá vymezena třemi základními aspekty. Ty vymezuje Světová zdravotnická organizace a myslíme jimi stav komplexní fyzické, psychické a sociální pohody.

Stanovení věkové hranice není lehké, neboť je slovo senior obvykle spojován s těmi, kteří již mají věk na odchod do penze. Z hlediska cestovního ruchu je tato věková skupina všeobecně považována za nejvíce perspektivní. V dnešní době je však již považován za seniora člověk, který dosáhl hranice 55 let.

Tak jak to chodí u všech účastníků cestovního ruchu, tak i u seniorů je klíčovým faktorem jejich ekonomická situace. Často senioři absolvují svou dovolenou na území České republiky, a to v chatě nebo chalupě. Takovou dovolenou si vybere ta skupina, která nemá mnoho peněz. Do zahraničí pak jezdí ti, jejichž ekonomická situace je na dobré úrovni.

Senioři mají také rozdílné preference v cestování. Spousta seniorů se necítí na to, kolik jim ve skutečnosti je. Odmítají se smířit s tím, že jsou považováni za staré a nepotřebné lidi. Rádi proto zkouší nové věci a je vhodné s nimi zacházet tak jako s ostatními klienty. Další

výhodou seniorů je, že mají dostatek volného času. Mohou cestovat téměř kdykoliv. Díky tomu mají výhodu nižších cen a většího klidu v případě cest mimo sezónu.

V současné době se v seniorské turistice objevuje spousta nových zájmů. Senioři rádi volí pohybové a dobrodružné aktivity. Rádi využívají možnost zkusit si cykloturistiku, lyžování, plavání i pěší turistiku. Ti, kteří se považují za dobrodruhy, pak za asistence instruktora zkouší jízdu na koni, potápění nebo golf.

V minulosti senioři neměli příliš mnoho možností se vzdělávat. Novým trendem v seniorské turistice je tak vyhledávání vzdělávacích aktivit. Existuje několik univerzit třetího věku, které nabízejí možnost studovat různé obory. Poptávka je tedy tvořena zájmem seniorů o pobyty, díky nimž můžou poznávat nové věci.

Dalším trvajícím zájmem této populace jsou lázeňské pobyty. Podniky cestovního ruchu nabízí nejrůznější speciální zájezdy, jejichž cílem je užít si několik dní v lázních. Zájem seniorů starat se o své zdraví a zlepšovat svůj životní styl neustále roste, a tak využívají možnost cestovat do zahraničí, aby podstoupili nejrůznější léčby a kúry.

Dle Miroslava Čertíka (2001) se seniorská turistika od ostatních forem cestování liší několika způsoby:

- senioři preferují cestování ve skupině;
- vyžadují služby vysoké kvality;
- často cestují v mimosezónách;
- očekávají komplexně zajištěné služby;
- nejčastěji jezdí za účelem relaxace, poznávání kultury a na lázeňské pobyty;
- využívají všechny možné typy slev a výhod.

Jelikož je seniorská turistika segmentem, u kterého se přepokládá, že počet jeho účastníků bude neustále růst, musí se počítat také s tím, že porostou cestovní výdaje. Je odhadováno, že v roce 2050 porostou světové výdaje na seniorskou turistiku až do částky 2 mld. USD.

Segmentace seniorů

Hlavním kritériem, podle kterého se dělí senioři do jednotlivých skupin, je především věk. Mezi další kritéria se pak uvádí pohlaví, zdravotní stav, životní styl, apod. Senioři se dělí do několika základních skupin:

- mladší senioři: 55-65 let,
- starší senioři: 66-75 let,
- nejstarší senioři: 76 a více let.

Mladší senioři

Tuto skupinu tvoří lidé, kteří jsou označovány za generaci, která se „*velmi málo liší od běžné populace*“ (Kotíková, 2013, str. 154). Obvykle sem patří stále pracující lidé, kteří vydělávají dostatek peněz, které jim umožní zajistit si bydlení a přesto cestovat. Tyto lidi považujeme za ty zákazníky, kteří již vědí, co chtějí a o jejichž nákupech rozhoduje především cena.

Starší senioři

Tato skupina je tvořena generací lidí, kteří již přestali pracovat a užívají si důchodu. Lidé v tomto věku obvykle netrpí špatným zdravotním stavem a neustále se v nich rozvíjí touha užívat si života. Mají dostatek volného času, aby mohli cestovat.

Nejstarší senioři

Nejstarší skupina účastníků cestovního ruchu se vyznačuje především špatným zdravotním stavem. Své příjmy investují především do bydlení, jídla nebo léků. Dochází k omezení cestování a ke změnám v preferencích těchto spotřebitelů, a to především z hlediska vzdálenosti, dopravy, služeb apod.

Na základě **chování seniorů** je můžeme třídit do dvou skupin:

- dynamičtí senioři – tito senioři jsou velmi dobře připraveni, není potřeba, aby měli zvláštní režim. Nejčastějším problémem této skupiny je, že často předpokládají, že zvládnout víc, než si můžou dovolit.

- pasivní senioři – patří sem senioři, kteří při náročnějším programu potřebují a vyžadují pomoc.

Motivy seniorské turistiky

Nejčastější motivy, které vedou seniory k cestování, uvedl ve své knize Miroslav Čertík (2001):

- poznávací a kulturně-vzdělávací důvody, zejména z toho důvodu, že dříve tito lidé neměli možnost se učit a poznávat svět;
- zdravotní důvody a péče o své zdraví;
- finanční důvody, které vyplývají z možnosti účastníků získat nejrůznější slevy;
- společenské motivy lidí, kteří jsou osamocení a cítí potřebu pobývat ve společnosti;
- nákupní motivy.

Specifika cestovního ruchu seniorů

Nabídka na trhu cestovního ruchu pro seniory je uzpůsobena tak, aby odpovídala potřebám, zájmům, fyzickým možnostem i ekonomickým možnostem účastníků vyššího věku.

Daniela Drobná (2004) za hlavní specifika uvedla:

- vyšší ubytovací standard;
- stravování, kdy účastníci mohou vybírat z jídelního lístku nebo formou švédských stolů;
- nabídka speciálních diet;
- vysoká záruka bezpečnosti;
- vhodné druhy sportovních aktivit;
- možnost využití mimosezónních slev;
- cestovat za poznáním;
- vyzvednutí a vysazení rovnou u domova účastníka.

Nejčastější formy seniorské turistiky

Existuje několik základních forem cestovního ruchu pro seniory. Ty uvedl Kolektiv autorů katedry cestovního ruchu VŠE v Praze (2008):

- rekreační cestovní ruch v přímořských letovištích;
- zdravotní a lázeňský cestovní ruch;
- sportovní cestovní ruch;
- kulturní cestovní ruch;
- poznávací cestovní ruch;
- dobrodružné cesty;
- okružní plavby;
- náboženský cestovní ruch;
- nákupní cestovní ruch.

Omezení seniorů

I když je většina seniorů schopna cestovat, najdou se i jedinci, pro něž je cestování pouhým přáním. Halina Kotíková (2013) uvedla několik nejčastějších omezení:

Špatný zdravotní stav

Aby mohl senior cestovat, musí být dostatečně zdravý. S přibývajícím věkem se zdraví člověka zhoršuje a v jeho okolí se neustále objevují nové nemoci. Někteří účastníci musí povinně používat léky a díky nim pak vyžadují určité potřeby ohledně stravování a pohodlí. Nemoci seniorů jsou často doprovázeny potřebnými dietami. Ne v každé destinaci je možno tyto diety dodržovat, proto si senioři nemohou dovolit příliš cestovat a ohrozit své zdraví ještě víc.

Nedostatek financí

Finanční zdroje jsou jednou z nejdůležitějších podmínek, které umožňují člověku stát se účastníkem cestovního ruchu. V dnešní době mají lidé možnost cestovat docela levně, především pak senioři, kterým jsou nabízeny nejrůznější slevy a zvýhodněné pobyty v zahraničí i tuzemsku. Důchody seniorů však nejsou nijak vysoké a ne každý si tak může takový pobyt dovolit. I když jsou schopni zajistit si ubytování i stravování u známých a přátel, určitou část peněžních prostředků budou stejně potřebovat. Tím vzniká další omezení pro některé skupiny seniorů.

Nedostatek volného času

V současnosti je velkým omezením pro cestování seniorů nedostatek volného času. V roce 2011 proběhlo anketní šetření na Univerzitě Palackého v Olomouci, kde až 26% studentů Univerzity třetího věku přiznalo, že si na cestování nemůžou najít čas. Seniorům většinu volného času zabere jejich rodina. Pomáhají svým dětem starat se o vnoučata, věnují se svým domácím mazlíčkům nebo práci na zahradě. Někteří senioři s přibývajícím věkem také potřebují více času na to, aby zvládali své denní povinnosti.

Osamělost při cestování

Jedním z hlavních znaků seniorského cestovního ruchu je fakt, že senioři neradi cestují sami. Ne všichni lidé jsou schopni po ztrátě partnera dále cestovat a užívat si života tak jako dřív. Tento problém je velmi těžko překonatelný, a tak senioři raději volí možnost pobývat doma. Jelikož jsou ženy o trochu více společenské, dokáží si nakonec najít vhodnou společnici nebo kamarádku, a tak toto omezení překonají mnohem lépe než muži.

Strach z dopravy a obava o bezpečnost

Někteří senioři se před cestou nejvíce bojí toho, že by mohly nastat nějaké zdravotní komplikace. Skupina seniorů ve věku nad 75 let se bojí problémů v dopravě. Mají strach, že pro ně bude příliš těžké přizpůsobit se novým podmínkám, zda vůbec porozumí obyvatelům cílové destinace a zda na sebe nebudou přitahovat zbytečnou pozornost. Velkou překážkou pro cestování starších lidí je také obava o jejich majetek a osobní bezpečnost.

Cestovní ruch osob se zdravotním postižením

Seniorský cestovní ruch je také velmi těsně propojen s cestovním ruchem osob se zdravotním postižením. Do této skupiny lidí řadíme ty osoby, jejichž změna zdravotního stavu je dlouhodobá a v důsledku snížení funkcí těla dochází k hendikepu. Český statistický úřad při svém šetření z roku 2007 zjistil, že 10% z celkové populace České republiky tvořily osoby se zdravotním hendikepem. Lidé s postižením jsou považováni za perspektivní skupinu, neboť si často rezervují své zájezdy s předstihem a představují pro podniky cestovního ruchu určitou jistotu.

Služby a programy seniorského cestovního ruchu

Oproti ostatním účastníkům cestovního ruchu se seniorská turistika vyznačuje zvláštními službami a programy, u kterých je třeba respektovat fyzické, sociální, stravovací a jiné odlišnosti věkové kategorie těchto turistů.

Tyto služby ve své publikaci uvedl Miroslav Čertík (2001):

- **ubytování** – senioři očekávají, že z hlediska ubytování bude respektována potřeba pohodlného lůžka. Židle musí být pevné a měly by umožnit seniorům lehce vstát. Koupelny musí být vybaveny pevnými madly a protiskluzovými podložkami na podlahu, aby zde nebyla možnost, že by vzniklo riziko ohrožení zdraví a bezpečnosti seniora.
- **stravování** – pro seniory není příliš vhodné, když je jim předkládáno jednotné menu. Mnohem více ocení možnost výběru z jídelního lístku či stravování prostřednictvím švédského stolu. Je také vhodné, aby byl v seniorské turistice respektován speciální stravovací systém, kvůli zdravotním problémům či dietám. Vždy by měla být zaručena možnost domluvit se s personálem ohledně surovin, které by dané jídlo na základě předepsané diety mělo obsahovat.
- **denní režim** – je vždy potřeba pohlídat, aby byl denní režim uzpůsoben potřebám seniora. Je vhodné, aby v denním programu byl naplánován potřebný počet přestávek na odpočinek, stravu apod. Před program by pro seniory měl být nachystán potřebný počet lahví s vodou, aby měl senior zaručený přísun tekutin.
- **program** – musí se dbát na to, aby byl program prováděn v takovém klimatu a počasí, které nemají vliv na životní funkce seniora. V případě velkého zatížení biometeorologické situace seniora je potřeba tuto zátěž v případě nepříznivého klimatu snižovat. Při špatném počasí by měl být zaručen náhradní program, aby senioři nebyli vystaveni zbytečnému riziku.
- **fyzická zátěž** – pokud je program tvořen větším počtem seniorů, je nutné určit, jaké jsou fyzické možnosti skupiny. Vždy se musí vycházet z fyzické kondice nejslabšího jedince. Je-li na programu pěší turistika, musíme zvolit lehčí trasy, které jsou navíc rozčleněny na více úseků. Nevedeme turisty do extrémního terénu a dáváme jim možnost krátkého odpočinku mezi jednotlivými úseky.

4 Analýza seniorského cestovního ruchu na Hodonínsku

4.1 Demografický vývoj populace

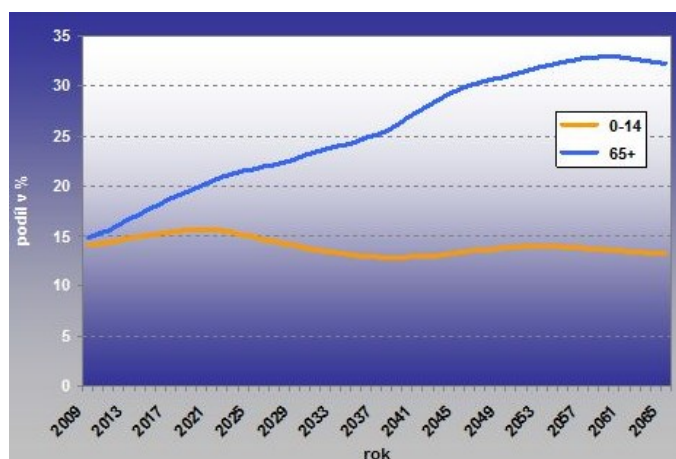
Demografie je obor zabývající se reprodukcí populace. Zabývá se demografickou strukturou populace, tedy složením dle pohlaví, věku, národnosti či například vzdělání. Mezi další prvky, kterými se zabývá, patří úmrtnost, porodnost, potratovost, sňatečnost, rozvodovost a nemocnost. Demografie tak zaznamenává každou událost, která se v lidském životě odehraje. Demografické ukazatele nejčastěji zjistíme při procesu sčítání lidu, nebo když si o ně zažádáme na matrice.

Od poloviny 20. století se demografické stárnutí populace stalo jedním z celosvětových problémů, a to především z hlediska důchodového systému a růstu nákladů na sociální zabezpečení a zdravotní péči. Demografické stárnutí je důsledkem změn v charakteru demografické reprodukce. Při změně zastoupení dětské či postreprodukční složky v populaci dochází také k jeho změnám. Hlavní dva důvody, které vedou k demografickému stárnutí, jsou zpomalený růst mladších věkových skupin nebo rychlý růst počtu obyvatel ve starším věku.

Na počátku 21. století dětská složka nad poproductivní složkou výrazně převažovala, ale v následujícím období se již začala snižovat v důsledku velkého poklesu porodnosti. Došlo tak k převaze procentuálního zastoupení lidí starších 65 let. K dnešnímu dni je podíl dětské složky 14,2 % a podíl seniorů 15,2 %.

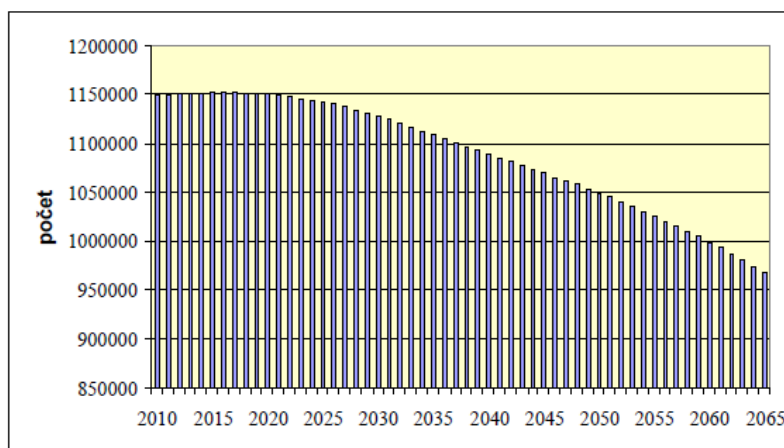
Na základě sčítání lidu, domů a bytů z roku 2001 byla stanovena prognóza obyvatelstva České republiky až do roku 2065. Ta by v roce 2065 měla mít 10 689 713 obyvatel. Na základě této prognózy bylo zjištěno, že počet osob ve věku 65 let a více se bude neustále zvyšovat. V budoucnosti by také mělo dojít ke zvýšení průměrného věku populace až na 47,7. Tato prognóza byla vydána v nízké variantě, střední variantě, která je považována za nejpravděpodobnější, ale také ve vysoké variantě, jejíž hranice by vývoj neměl překročit. V následujícím grafu je zobrazena tato prognóza u dětské složky a lidí starších 65 let. Všechny údaje jsou uvedeny v procentech.¹

¹ DEMOGRAFIE [online]. [cit. 2015-04-22]. Dostupné z: <http://www.demografie.info>

Graf č. 4.1 Vývoj dětské a poproduktivní složky populace ČR v letech 2009-2065
(Zdroj: Demografie)

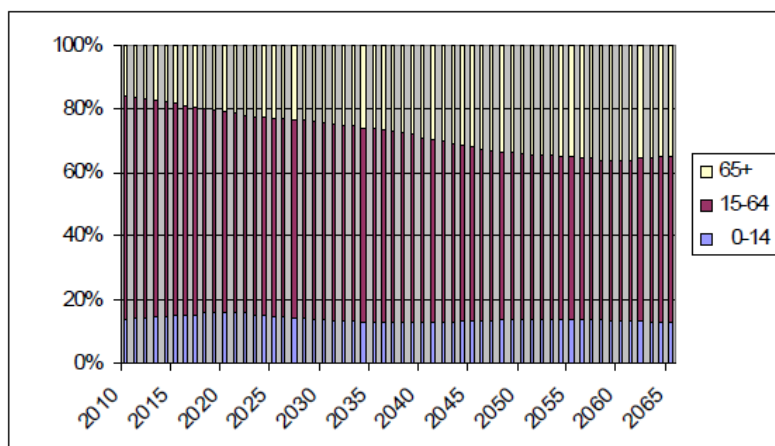
Stejně tak jako byla prognóza stanovena na celou Českou republiku, byly na jejím základě vydány i údaje o jednotlivých krajích. Graf č. 4.2 ukazuje prognózu počtu obyvatel Jihomoravského kraje, ve kterém se nachází také Hodonínsko. Z grafu jde vidět skutečnost, že v následujících letech bude počet obyvatel stagnovat. Od roku 2020 začne populace v Jihomoravském kraji viditelně klesat. Očekávaný počet obyvatel tak je okolo 180 000 osob.

Graf č. 4.2 Prognóza počtu obyvatel Jihomoravského kraje v letech 2010-2065
(Zdroj: Sociodemografická analýza Znojemska)

V následujícím grafu č. 4.3 je zobrazeno, jaká je prognóza zastoupení dětské složky a seniorů v Jihomoravském kraji. Z tohoto hlediska se očekává, že současný trend bude pokračovat stejně i v budoucnosti. Celá populace zestárne o 10 let. Očekává se, že průměrný věk bude 50 let. U indexu stáří se odhaduje, že na 100 dětí připadne 274 seniorů. Bude tedy

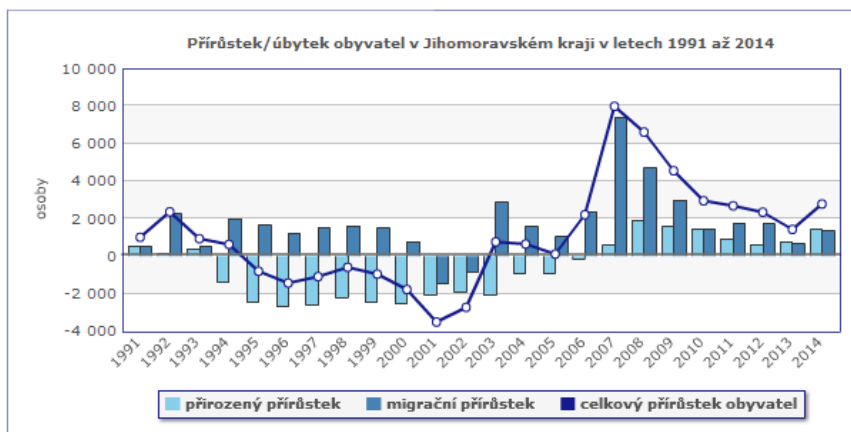
rovnoměrně růst. Vývoj dětské složky bude stagnující. Podíl seniorů v Jihomoravském kraji bude tak jako po celém světě neustále růst.²

Graf č. 4.3 Prognóza zastoupení dětí, dospělých a seniorů v populaci Jihomoravského kraje. Zdroj: Sociodemografická analýza Znojemska

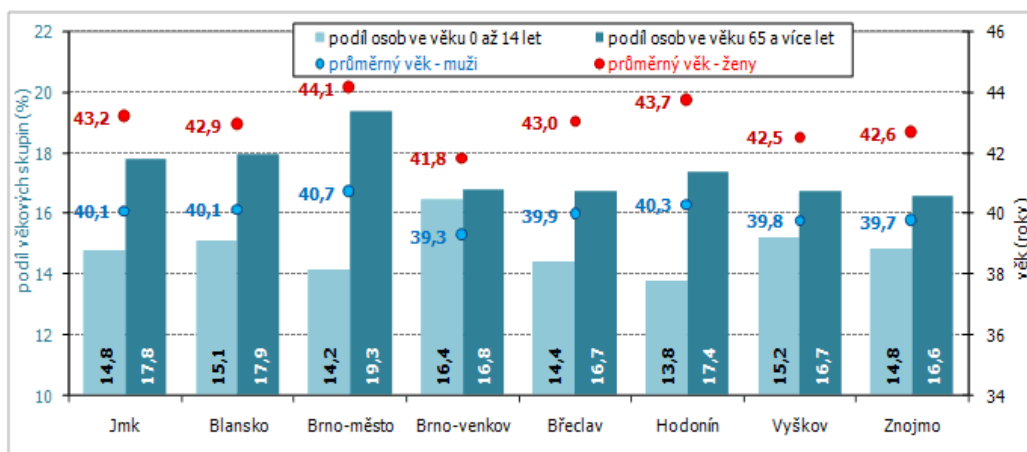
Český statistický úřad kromě budoucí prognózy také vydal nedávné statistiky o současném vývoji populace. Přírůstek a úbytek obyvatel Jihomoravského kraje za posledních 23 let je zobrazen v grafu č. 4.4. Přirozený přírůstek lidí nejprve od roku 1994 do roku 2006 vykazuje záporné hodnoty. Od roku 2007 začíná růst a postupně si udržuje kladnou hodnotu. Migrační přírůstek je kladný téměř po celé zkoumané období. Zápornou hodnotu nalezneme pouze u roku 2001 a 2002. Nejvyšší migrační přírůstek v Jihomoravském kraji byl v roce 2007, kdy dosahoval hodnoty téměř 8 000 osob. Celkový přírůstek obyvatel v kraji se od roku 2005 začíná zvyšovat. Největší přírůstek byl stejně jako migrační vykazován roku 2007 a od té doby jeho hodnoty začaly klesat. V roce 2014 pak bylo zaznamenáno mírné zlepšení.

² KOMUNITNÍ PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB ZNOJEMSKA: Sociodemografická analýza Znojemska. [online]. [cit. 2015-04-22]. Dostupné z: http://www.kpzn.cz/_media_files/1/97.pdf

Graf č. 4.4 **Přírůstek a úbytek obyvatel Jihomoravského kraje v letech 1991-2014**
(Zdroj: ČSÚ)

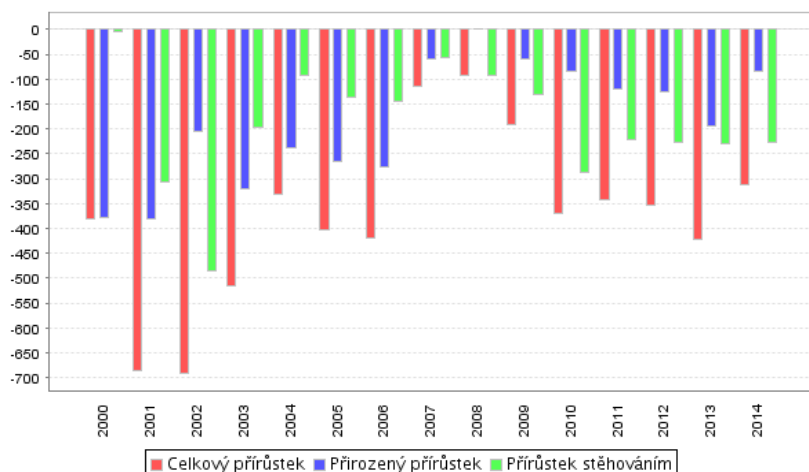
Graf č. 4.5 ukazuje, jaká je věková struktura obyvatelstva v Jihomoravském kraji k poslednímu dni roku 2013. Zaznačen je i průměrný věk podle pohlaví.

Graf č. 4.5: **Věková struktura a průměrný věk podle pohlaví v okresech Jihomoravského kraje** (Zdroj: ČSÚ)

Můžeme si všimnout, že celkově v průměru nejmladší obyvatelstvo daného kraje je v okrese Brno-venkov. Nejstarší obyvatelstvo se naopak vyskytuje v okrese Brno-město. V okrese Hodonín se podíl osob ve věku 0-14 let pohybuje na hranici 13,8 %. Podíl osob starších 65 let je na Hodonínsku 17,4 %. Hodnota průměrného věku u mužů v okrese je 40,3 roku. U žen je průměrný věk vyšší, jeho hodnota je 43,7 roku. Ze všech uvedených okresů je okres Hodonín s podílem seniorů na čtvrtém místě. Průměrný věk žen i mužů však téměř dosahuje hodnoty Brna-města, které má tyto ukazatele v kraji nejvyšší.

K prvnímu dni roku 2014 měl okres Hodonín 155 431 obyvatel. Celkový přírůstek obyvatel vykazoval záporné hodnoty - 311. Stejná situace nastala u přirozeného přírůtku, jehož hodnota byla - 84, neboť počet živě narozených byl 1 449 a zemřelých 1 533. Migrační saldo vykazovalo také zápornou hodnotu - 277. Počet přistěhovalých byl 1 177 a vystěhovalých 1 404. V grafu si můžeme všimnout, že rok 2014 se oproti roku 2013 nepatrně zlepšil jak v celkovém, tak i v přirozeném přírůtku a přírůtku stěhováním.³

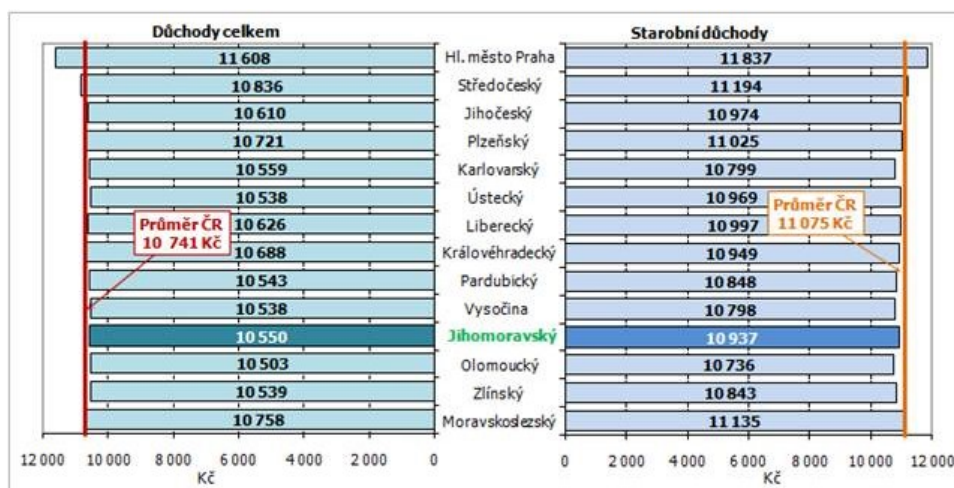

Graf č. 4.6: **Pohyb obyvatel v okrese Hodonín** (Zdroj: ČSÚ)

4.2 Příjmy seniorů

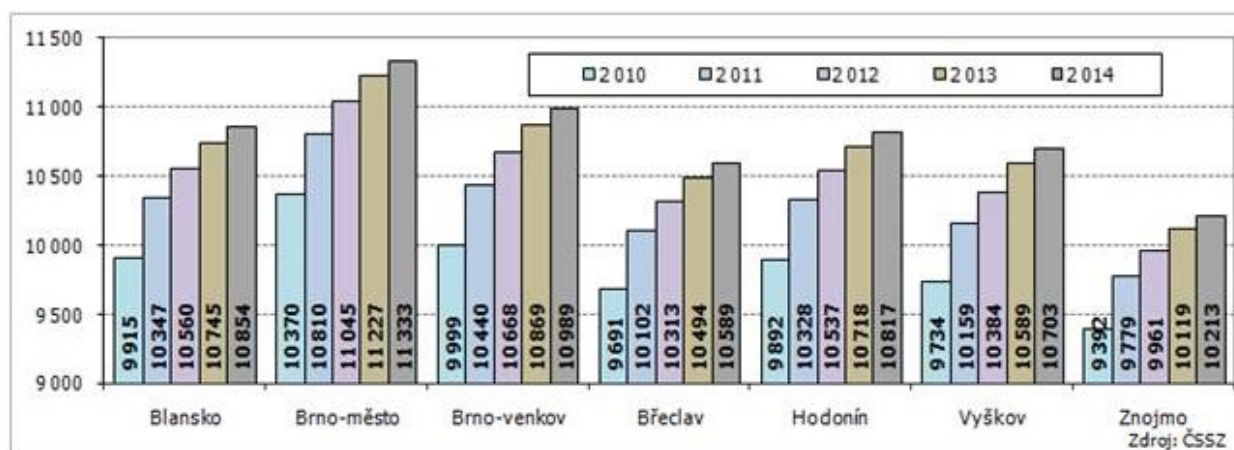
Jednou z překážek v cestování seniorů na Hodonínsku je výše jejich důchodů. Počet starobních důchodů za posledních 5 let vzrostl o 10 000 Kč a jeho průměrná výše o 934 Kč. V roce 2014 muži pobírali o 2 098 Kč více než ženy, tedy v průměru 12 073 Kč a ženy v průměru 9 975 Kč. V prosinci roku 2014 v kraji byl důchod vyplácen více než 324 tisícům osob. V roce 2014 senioři v Jihomoravském kraji pobírali důchod v průměrné výši 10 937 Kč. Průměrná výše starobního důchodu kraje byla pouhých 10 937 Kč. Po srovnání s ostatními kraji se tak stal šestým s nejnižším vypláceným důchodem. V následujícím grafu jsou zobrazeny výše celkových a starobních důchodů všech krajů. Můžeme si všimnout, že celkový i starobní důchod dlouhodobě zaostává za průměrem České republiky.

³ ČSÚ: Obyvatelstvo v obcích Jihomoravského kraje v roce 2013. [online]. [cit. 2015-04-22]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xb/obyvatelstvo_v_obcich_jihomoravskeho_kraje_v_roce_2013

Graf č. 4.7: Průměrná výše důchodu a starobního důchodu podle krajů
(Zdroj: ČSÚ)

ČSÚ vydalo také statistiky týkající se starobních důchodů v jednotlivých okresech Jihomoravského kraje. Graf č. 4.8 obsahuje údaje za posledních 5 let. Nejvyšší důchody pobírali senioři v okrese Brno- město. Opakem tomu bylo na Znojemsku, kde senioři pobírali za celé období nejnižší částky. Hodonínsko se tak ocitlo na čtvrtém místě. V roce 2010 byla průměrná částka důchodu na Hodonínsku 9 892 Kč. V roce 2011 pak senioři pobírali v průměru 10 328 Kč, v roce 2012 10 537 Kč a v roce 2013 10 718 Kč. Nejvyšší důchody za posledních pět let pak senioři na Hodonínsku pobírali v roce 2014, kdy byl starobní důchod vyplácen ve výši 10 817 Kč.

Graf č. 4.8: Starobní důchod v okresech Jihomoravského kraje (Zdroj: ČSÚ)

Jako doplnění výše uvedených údajů ČSÚ vydal také podrobný výčet výše invalidních důchodů 1., 2. a 3. stupně, rozdělený podle druhu a pohlaví za jednotlivé okresy kraje. V okrese Brno-venkov byly za rok 2014 vypláceny nejvyšší invalidní důchody 3. stupně

a v okrese Blansko pak 1. stupně. V okrese Hodonín byly vypláceny nejvyšší invalidní důchody 2. stupně. Ženy tak pobíraly v průměru 6 472 Kč a muži v průměru částku 7 155 Kč. I z těchto údajů můžeme vidět, že výše důchodů se podle pohlaví výrazně liší.⁴

4.3 Senior Point

Senior Point je jeden z neznámějších projektů, který je zaměřen na podporu života seniorů. Jeho realizátorem se stala společnost SPOLEČNĚ, o.p.s. V okresních městech byla zřízena kontaktní místa, která jsou občanům neustále k dispozici. Každému pracovišti byl přidělen vyškolený pracovník. Jeho úkolem je poskytovat seniorům informace ohledně bezpečnosti, sociální a bytové problematiky, prevence či aktivit, které je možno ve volném čase vykonávat. Zájemce zde také dostane informace o projektu Senior Pas, může se zde zaregistrovat, získat katalogy a dozvědět se novinky projektu.

Hlavní cíl tohoto projektu je snaha začlenit seniora do společnosti. Projekt pomáhá lidem orientovat se v množství informací vyskytujících se okolo nich a snaží se pro ně dosáhnout jednodušší komunikace s úřady.

Každá pobočka Senior Pointu si je podobná. Počítá se zde i s tělesně hendikepovanými seniory, takže je zajištěn také bezbariérový přístup. Pobočky se navíc nachází vždy v centru města a jsou viditelně označeny, aby je žádný návštěvník nepřehlédl. Je dbáno na to, aby zaměstnanci Senior Pointu byli vždy příjemní a usměvaví lidé, kterým nevadí společnost seniora.

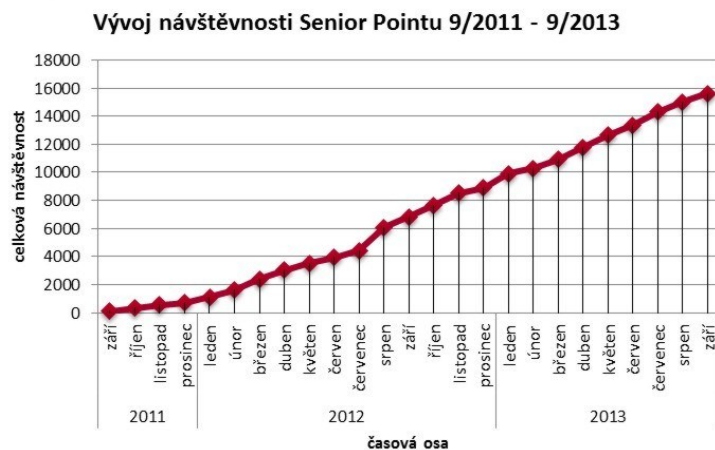
V dubnu 2014 se počet poboček Senior Pointu zastavil na 15. V Hodoníně byla pobočka Senior Pointu otevřena 9. listopadu roku 2011. Nalezneme ji v budově Městské knihovny na Národní třídě. Do projektu Senior Point se zapojilo hodně odborných partnerů, mezi něž v Jihomoravském kraji patří Hasičský záchranný sbor a Sdružení ochrany spotřebitelů.⁵

⁴ ČSÚ: Důchody a důchodci v Jihomoravském kraji v roce 2014. [online]. [cit. 2015-04-22]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xb/duchody-a-duchodci-v-jihomoravskem-kraji-v-roce-2014>

⁵ SENIOR POINT [online]. [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <http://www.seniorpointy.cz>

Výhody Senior Pointu:

- bezplatná právní poradna pro seniory;
- možnost seznámit se a popovídat si s jinými seniory;
- poskytnutí pomoci seniorům při jednání s úřady;
- poskytnutí rad z oblasti sociální péče;
- možnost bezplatně využívat internet.

Graf č. 4.9: Vývoj návštěvnosti Senior Pointu v letech 2011-2013 (Zdroj: Senior Point)

4.4 Dotace pro seniory

Europe senior tourism

EST je program pro seniory, do kterého se jako první aktivně zapojilo Španělsko. Senioři tak mohou využít zájezdy do Španělska, užívat si jejich kulturu, přírodu, gastronomii a bydlet ve čtyřhvězdičkových hotelích. Tyto zájezdy jsou dotovány španělskou vládou a autonomní oblastí Andalusie, Baleárských ostrovů a Valencie.

Cílem programu je poskytnout seniorům možnost využít volný čas tak, že poznají něco nového a sblíží se s ostatními kulturami. Jelikož lidé cestují převážně v hlavních sezónách, stalo se dalším cílem EST zlepšit ekonomiku ve Španělsku i v období mezi sezónami.

Zájezdy programu v sobě zahrnují i zpáteční letenku, převoz seniorů z letiště do hotelu a zase zpátky, ubytování v hotelu s plnou penzí včetně nápojů, spoustu animačních programů, celodenní výlet po okolí, průvodce, služby zdravotníka a cestovní pojištění.⁶

Cestování pro seniory

Tento projekt vytvořila cestovní kancelář OK-Tours, která byla založena v roce 1990. Hlavním cílem projektu je co nejvíce zjednodušit výběr dovolené pro seniory a vytvořit pro ně kompletní nabídku.

Jednou z výhod tohoto programu je, že každý senior má možnost využít nabídku pobytu v jednolůžkovém pokoji bez příplatků. Pokud by takovou nabídku využít nechtěl, může si zvolit zájezd se svými vnoučaty a dokonce i se svými domácími mazlíčky. OK-Tours se snaží zájezdy neustále vylepšovat. Senioři si také mohou nechat udělat „zájezd na míru“, tedy vypsát své požadavky ohledně své dovolené.

V tomto projektu si zájemci mohou vybrat hned z několika oblastí:

Praha pro seniory

V nabídce programu Praha pro seniory je na výběr z několika druhů cest za kulturou, legendami a mýty. Senioři si mohou zvolit i tematický zájezd a v jeho rámci se vydat za památkami určitého druhu. Při návštěvě Prahy mohou navštívit různá představení nebo festivaly. Další prvky zájezdu za kulturou jsou návštěva koncertů či akce, při kterých nechybí odborný výklad.

Poznávací pobyty

V této nabídce si senioři mohou vybrat, jestli si chtějí užít individuální či skupinový program. Dále si mohou sami zvolit, na kolik nocí pojedou. U každého zájezdu čeká seniory zvýhodněné jízdné. Poznávací programy jsou nejčastěji nabízeny do Prahy. Ti, kteří nechtějí cestovat sami, si mohou přivést vnoučata a s nimi tak poznávat nové prostředí a kulturu.

⁶ EUROPE SENIOR TOURISM [online]. [cit. 2015-04-22]. Dostupné z: <http://www.europeseniortourism.eu/cs/>

Lázně pro seniory

Program Lázně pro seniory bývá nejčastěji využíván seniory, kteří mají zdravotní problémy. V nabídce programu můžeme nalézt různou škálu nabízených lázní, které nabízejí pobyty na nejrozličnější problémové oblasti. V nabídce jsou také rehabilitační zájezdy pro seniory a regenerační pobyty. Délku pobytu si každý senior může zvolit sám. Lázeňské města obklopuje krásná příroda a jsou také plné památek. Proto je program Lázně pro seniory oblíben. Lázně v Jeseníkách nabízí věkově neomezenou léčbu studenou vodou, která láká velké množství klientely. Další zajímavosti, které senioři při lázeňském pobytu naleznou, jsou minerální prameny, slatina, Priessnitzova kúra či pobyty pro osoby s onemocněním srdce, cév i kožními potížemi.

Hory pro seniory

V nabídce Hory pro seniory je pro seniory za dostupnou cenu přichystán program plný zajímavých aktivit. Účastníci mohou využít možnost vydat se na cestu do míst, kde mohou podnikat výlety do přírody, ať už sami, nebo s ostatními vrstevníky. Senioři, kteří rádi lyžují, mohou využít nabídku aktivit spojených se sněhem. Ta skupina seniorů, která si raději užívá relaxaci, může využít možnost pobytu v blízkých lázních. Aktivní senioři si mohou také vyzkoušet horskou turistiku, nordic walking, běžky. Připraven je i instruktor, který naučí seniory lyžovat.

Pobyty s programem

V současnosti existuje velké množství vitálních seniorů. Ti si pak i ve svém věku rádi zkusí nové věci. Pro takové seniory jsou připraveny Pobyty s programem. Velkým hitem se stal pobyt zaměřený na trénink paměti seniorů. Individuální program je pak uzpůsoben pro diabetiky nebo kardiaky. S rychle rozšiřující se venkovskou turistikou také vzrostl zájem seniorů o turistiku v přírodě.

Zahraniční dovolená pro seniory

Senioři, kteří již nepracují a nemají žádné překážky v cestování, mohou volně využít program Zahraniční dovolená pro seniory. Zájezdy pro seniory 55+ jsou dotovány Evropskou unií, a tak si senioři nemusí dělat starosti s tím, jak pobyt uhradit. Každému účastníkovi i jeho doprovodu je přispěno částkou 150 eur. Senioři si tak mohou užívat relaxace na pláži, poznávání nové kultury a návštěvy cizí architektury.

Mezi další nabídky programu, které nejsou zařazeny v předešlých skupinách, patří: Víkendové pobyty pro seniory, Seznámení pro seniory, Relaxační pobyty pro seniory, Vánoční pobyty pro seniory či Silvestrovské pobyty pro seniory.⁷

4.5 Programy pro seniory

KČT – Klub českých turistů

Tento turistický program byl založen roku 1888 a v dnešní době má téměř 40 000 členů. Členové každoročně naplánují více jak tisíc akcí, které jsou určeny jak pro členy, tak pro neorganizované zájemce. Jedná se o různé druhy turistiky – pěší túry, cykloturistiku, turistiku pro seniory a zdravotně postižené občany a také hipoturistiku.

V roce 2008 vznikla díky KČT veřejná sbírka. Peníze z ní byly použity na podporu turistiky občanů s hendikepem. Sbírka byla ukončena v dubnu 2011 a díky ní byly značeny turistické trasy pro lidi na vozíčku.

KČT se již třetím rokem podílel na projektu Turistikou k aktivnímu stáří. Členové se snaží připravit turistické akce, ze kterých by si senioři od 60 let odnesli nezapomenutelné zážitky. Jedná se většinou o nenáročné vycházky přírodou, které bývají spojeny s návštěvou kulturních či historických objektů. Největší překážkou projektu je nedostatek finančních prostředků na dopravu, vstupné a jiné drobné položky. KČT se tak pokouší většinu těchto nákladů uhradit sám. Turistické akce pro seniory by měly být naplánovány i v roce 2015 a pracovat by na nich mělo 16 lidí ze všech oblastí České republiky.⁸

KLAS – Klub aktivních seniorů

Tento program byl založen roku 2009 na základě rakouského vzdělávacího programu LIMA. Celý projekt je rozdělen do čtyř základních částí. Senioři zde trénují svou paměť, motoriku a probírají své možnosti a morální otázky. Program setkání obvykle zabere 2 hodiny. Schází se zde senioři různého věku i náboženství.

Každý KLAS je také zařazen do SNOP. Zde ho vede zkušený animátor a zde přichází na řadu vzájemná výměna zkušeností a nápadů. KLAS také uskutečňuje speciální semináře, které umožní animátorům další vzdělávání pro práci se seniory. V současné době má pobočky

⁷ CESTOVÁNÍ PRO SENIORY [online]. [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <http://www.cestovaniproseniory.cz>

⁸ KČT - VAŠE DOBRÁ ZNAČKA [online]. [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <http://www.kct.cz/cms/>

v krajích Jihomoravském, Moravskoslezském, Olomouckém, Zlínském, Vysočině, Libereckém, Pardubickém a Jihočeském. KLAS v Hodoníně nalezneme u Senior Pointu na Národní třídě.⁹

Senior Pas

Projekt Senior Pas vznikl pro podporu lidí starších 55 let. Jedná se o ucelený systém slev, které jsou poskytovány všem, kteří vlastní kartu Senior Pas. Slevy jsou nabízeny ve výši 5-50% a lze je většinou využít na oblast zdravotnictví, lázeňství, wellness, cestování, stravování, ubytování, vzdělání, spotřební nákupy a kulturní zážitky.

Senioři na Hodonínsku mohou slevovou kartu využít např. v lékárnách, optice, Masarykovu muzeu a při různých výstavách v sále Evropa.¹⁰

4.6 CK nabízející zájezdy pro seniory na Hodonínsku

V okrese Hodonín mají sídlo čtyři cestovní kanceláře, které poskytují zájezdy pro seniory. Jsou to CK Fischer, CK KM Travel, CK IRRA v.o.s. a CK Travel 2002.

CK Fischer

CK Fischer nabízí výhodné zájezdy pro lidi starší 55 let. Program je uskutečněný na míru a skládá se jak z cenově výhodných nabídek, tak i z hotelů, které splňují kritéria stanovené seniory. Mezi tyto kritéria patří celodenní dostupnost zdravotníka či služby česky nebo slovensky mluvícího delegáta. Výhodou těchto nabídek je také doprovod mladších osob bez příplatku a půldenní výlet zdarma. Senioři, kteří zatouží místo relaxace po aktivním pohybu a zábavě, mohou využít program Fun&Active 55+. V programu se seniorům celý den věnují čeští animátoři a navíc ho klienti mají v ceně zájezdu. Před odjezdem poskytuje cestovní kancelář další služby. Velmi vítané je zlevněné parkování kousek od terminálů. Za příplatky si také senioři mohou objednat individuální transfer, který je bezpečně dopraví na letiště. Ve větších městech, kde se nachází další pobočky této cestovní kanceláře, jsou také

⁹KLAS/SNOP: KLAS KLUB AKTIVNÍCH SENIORŮ. [online]. [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <http://www.spokojenyse-nior-klas.cz/index.php/klas-snop>

¹⁰ SENIOR PAS [online]. [cit. 2015-04-22]. Dostupné z: <http://www.seniorpasy.cz>

zajištěny letištní salonky, kde si senioři mohou před odletem odpočinout a vyhnout se tak přeplněným halám.¹¹

CK KM Travel

Cestovní kancelář Kontakt Moravia byla založena roku 1991, kde si ihned vybojovala silnou pozici. Po celé Moravě pak kancelář otevřela celkem 12 poboček. Kontakt Moravia spadá pod hodonínskou akciovou společnost TVARBET MORAVIA. Doprava kanceláře je zajištěna vlastními autobusy nebo letecky. Cestovní kalendář také nabízí spoustu pobytů pro seniory s různými seniorskými slevami. Dále jsou v nabídce seniorského zájezdu zajištěny služby zkušeného průvodce. Další pobočky této kanceláře nalezneme v Brně, Frýdku Místku, Karvině, Kroměříži a Kyjově.¹²

CK IRRA v.o.s.

Cestovní kancelář se objevila na trhu roku 1991 a od listopadu minulého roku se z ní stala internetová forma CK. Sídlo má cestovní kancelář na ulici Brandlova v Hodoníně. Dva roky po svém založení se přidala k Asociaci českých cestovních kancelářů a agentur. Mezi nejčastěji navštěvované destinace této kanceláře patří Itálie, Rakousko, Turecko, Maďarsko a Chorvatsko. Senioři si zde mohou vybrat z několika forem zájezdů. Nejčastější druh seniorského zájezdu jsou zájezdy lázeňské. Na těchto zájezdech mohou senioři využít také možnost lékařské konzultace. Lázeňské zájezdy pro seniory bývají spojeny s prohlídkou města, masáží i animačními programy.¹³

CK Travel 2002

Cestovní kancelář byla založena roku 1990. Nejdříve nabízela poznávací zájezdy a časem svou nabídku rozšířila také o dovolené u moře. Kancelář je také součástí Asociace českých cestovních kancelářů a agentur a ASTA-American Society of Travel Agents. Mezi hlavní nabízené destinace patří Řecko, Turecko, Bulharsko, Itálie, Španělsko a Chorvatsko. Každoročně jsou zákazníkům nabízeny slevy. Většina z nich se týká pobytu pro děti zdarma. Další slevy jsou pak právě slevy pro seniory. V roce 2015 je všem klientům nad 55 let poskytována sleva při zakoupení pobytového zájezdu ve výši 10% z ceny zájezdu a ceny dopravy.

¹¹ DOVOLENÁ A ZÁJEZDY CK FISCHER [online]. [cit. 2015-04-22]. Dostupné z: <http://www.fischer.cz>

¹² KM TRAVEL [online]. [cit. 2015-04-22]. Dostupné z: <http://www.kmtravel.cz>

¹³ CESTOVNÍ KALENDAŘ IRRA [online]. [cit. 2015-04-22]. Dostupné z: <http://www.irra.cz>

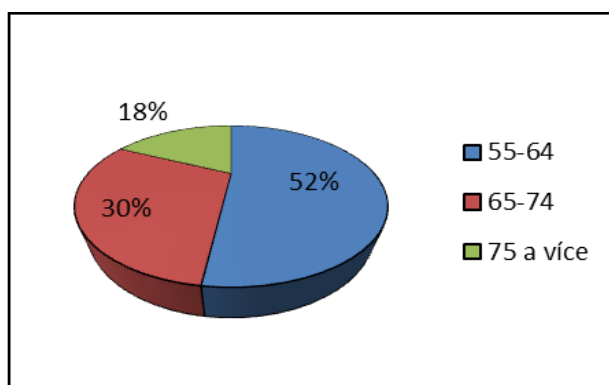
4.7 Dotazníkové šetření

Jako metodu pro sběr informací do praktické části bakalářské práce si autorka zvolila dotazníkové šetření. Hlavním cílem dotazování bylo zjistit, jaké preference ohledně svých dovolených mají senioři na Hodonínsku. Odpovězeno bylo například na otázky ohledně ubytování, stravování, délky dovolené, účelu pobytu, dopravy či programů, které senioři využívají.

Dotazník se skládá ze 17 otázek. Jedná se převážně o uzavřené otázky, kde bylo na výběr hned několik možností, ze kterých mohl respondent vybrat tu, která mu nejvíce vyhovovala. Ve většině otázek se také vyskytuje možnost, kde mohli senioři případně připsat odpověď, která v možnostech není nabídnuta. Otevřená otázka je v dotazníku pouze jedna.

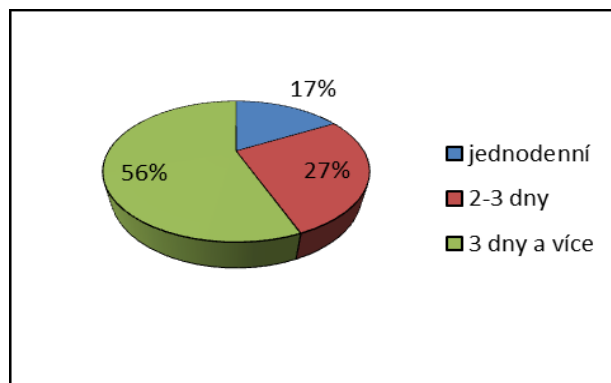
Sběr veškerých informací proběhl na Hodonínsku v prvním čtvrtletí roku 2015. Dotazník byl zcela anonymní. Byl předložen 100 respondentům, z nichž 68 % byly ženy, a 32 % tvořili muži.

V následujícím grafu je zachycena věková kategorie respondentů. Dotazník vyplnilo nejvíce lidí ve věkové skupině 55-64 let. Tato skupina tvořila celých 52 %. Dalších 30 % pak vyplnila skupina seniorů v rozmezí 65-74 let. Respondentů starších 75 let pak bylo pouze 18 %.

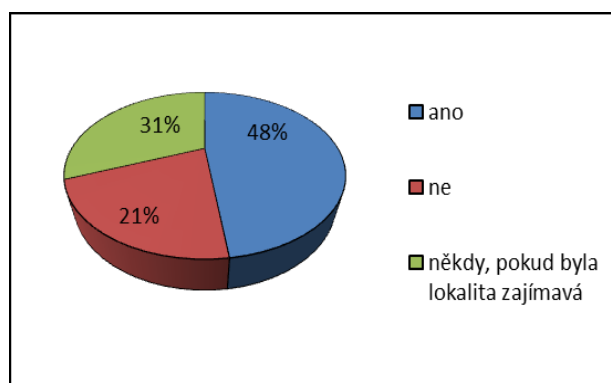
Graf č. 4.10: **Věková kategorie respondentů** (Zdroj: Vlastní šetření)

Další otázkou v dotazníkovém šetření bylo, jakou délku své dovolené senioři nejvíce preferují. Nejčastější odpovědí byla dovolená na dobu delší jak 3 dny. Tuto odpověď si zvolilo 56 % respondentů. Dalších 27 % si pak zvolilo možnost 2-3 dny. Poslední možnost, jednodenní pobyt, si zvolilo pouze 17 % seniorů.

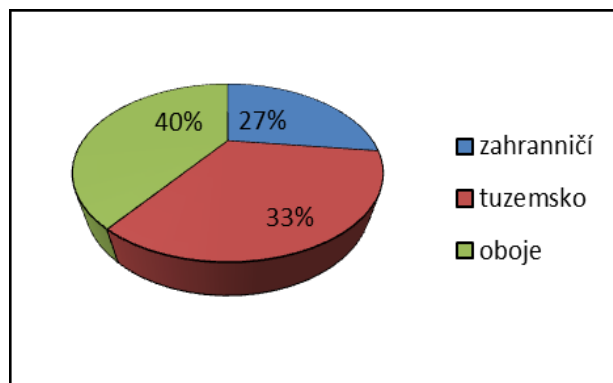
Graf č. 4.11: **Preferovaná délka pobytu** (Zdroj: Vlastní šetření)

V následujícím grafu č. 4.12 je zaznamenána návratnost seniorů na místa, která již v minulosti jednou navštívili. Celých 48 % respondentů zaškrtnulo, že se často rádi vrací na známá místa. Na druhém místě pak byla nejčastěji zvolena odpověď, že se vrací pouze tehdy, jestliže je lokalita zaujmula na tolik, aby tak nevyužili možnost poznat něco nového. Tuto možnost si zvolilo 31 %. Ze všech respondentů pouze 21 % odpovědělo, že se neradi vrací na místa, která již v minulosti navštívili, a věnují se tak poznávání neznámého.

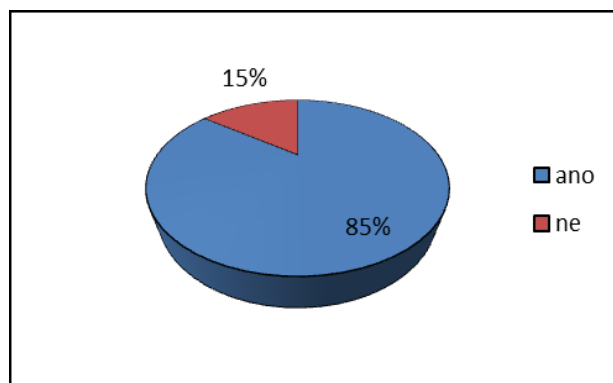
Graf č. 4.12: **Návratnost seniorů na známá místa** (Zdroj: Vlastní šetření)

V dotazníkovém šetření byly také zkoumány preference tuzemského a zahraničního cestování. Výsledky této otázky se pohybovaly téměř na stejných hodnotách. Jelikož existují senioři, kteří rádi navštěvují místa u nás i v cizině, odpověď „oboje“ získala 40 %. Ti, kteří si vybírali z ostatních možností ze 33 % zaškrtnuli tuzemsko. Poslední skupinu tak tvořilo 27 % respondentů, kteří preferují dovolenou v zahraničí.

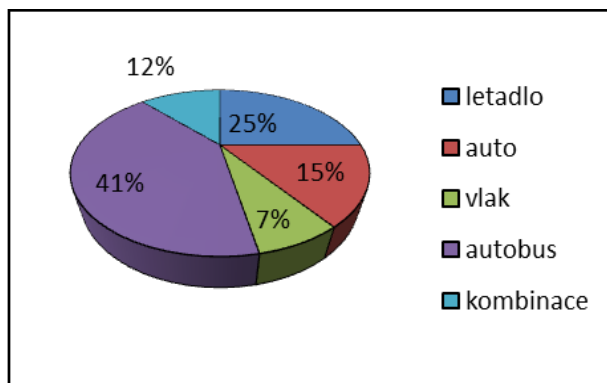
Graf č. 4.13: **Preferovaná destinace** (Zdroj: Vlastní šetření)

Cestovní agentury a cestovní kanceláře poskytují seniorům zájezdy na míru. Snaží se pro ně zajistit klidné prostředí, aktivity, které mohou vyzkoušet a také pro ně neustále rozvíjí a nabízí nové služby. Autorka zjišťovala, zda jsou senioři spokojeni se službami, které jsou jim angeturami a kanceláři nabízeny. Převážná většina, tedy 85 %, odpověděla kladně. Okolo 15 % respondentů zaškrtnulo, že nejsou spokojeni se službami, které jsou seniorům pro jejich pobyt poskytovány.

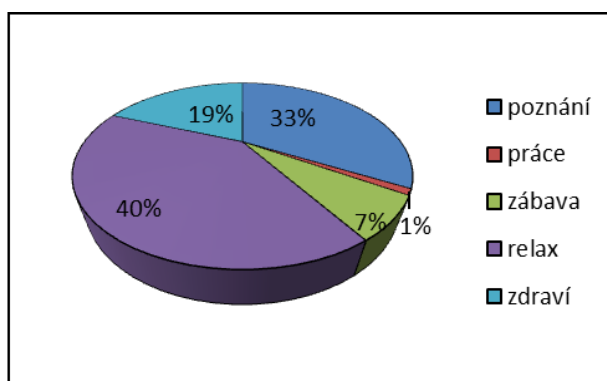
Graf č. 4.14: **Spokojenost seniorů se službami CA a CK** (Zdroj: Vlastní šetření)

Co se týče dopravy, mohli si respondenti v dotazníku mohli vybrat mezi letadlem, automobilem, vlakem, autobusem a nebo zvolit svou vlastní preferovanou kombinaci. Největší podíl, 41 %, získala doprava autobusem, který je pro seniory považován za nepohodlnější dopravní prostředek. Na druhém místě si 25 % respondentů zvolilo letadlo. Autem na svou dovolenou cestuje 15 % a vlakem pouhých 7 % respondentů. Kombinaci dopravních prostředků zvolilo 12 % seniorů. Jako nejčastější kombinaci si zvolili auto a letadlo nebo autobus a letadlo. Další oblíbené dopravní prostředky pak byly kolo a loď.

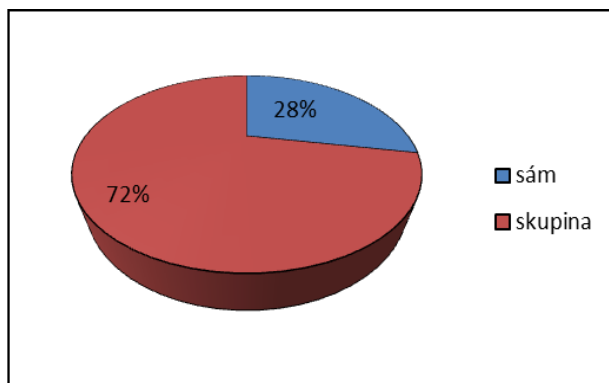
Graf č. 4.15: **Nejčastěji preferovaný druh dopravy** (Zdroj: Vlastní šetření)

Na otázku za jakým účelem cesty nejčastěji cestují si mohli respondenti vybrat z pěti odpovědí. Většina seniorů bere svůj pobyt v zahraničí i tuzemsku jako dovolenou a tak pouze 1 % odpovědělo, že účel jeho cesty je práce. 7 % seniorů odpovědělo, že využívají různé nabídky na pobyty, které jim přinesou hlavně zábavu. Kvůli zlepšení zdravotního stavu cestuje 19 % respondentů. 33 % seniorů rádo objevuje nová místa a poznává cizí kulturu, tradice a prostředí. Relaxace byla označována za nejčastější účel cesty a zvolilo ji 40 % respondentů.

Graf č. 4.16: **Nejčastější účel cesty** (Zdroj: Vlastní šetření)

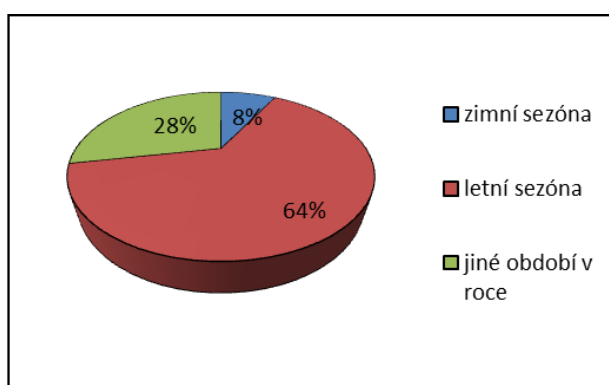
V grafu č. 4.16 jsou vyobrazeny preference seniorů ohledně společnosti na cestách. Autorka se ptala respondentů, jestli raději tráví dovolenou osamotě a nebo ve skupině. 72 % odpovědělo, že je dovolená ve skupině baví mnohem víc, než kdyby cestovali sami. Na dovolenou s sebou nejčastěji berou partnera a nebo se snaží ulehčit svým dětem a vezmou i vnoučata. V poslední době je také populární vyrazit s větší skupinou přátel, se kterou se senioři pobaví. Překvapivých 28 % respondentů zaškrtnulo odpověď, že preferují cestování osamotě. Většinou se jedná o lidi, kteří mají o své dovolené jasnou představu, mají rádi svůj klid a nebo jsou nejraději sami. V této skupině však nalezneme také seniory bez rodiny, kteří se i přes to rozhodli, že chtějí v životě ještě něco vyzkoušet.

Graf č. 4.17: **Preference skupinového nebo individuálního cestování**

(Zdroj: Vlastní šetření)

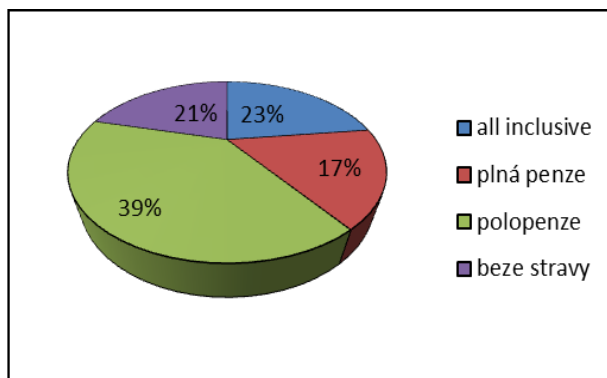
Jako další otázka v dotazníku byla položena otázka ohledně období, ve kterém senioři nejraději cestují. Nebylo žádným překvapením, že 64 % si vybralo letní sezónu. V tomto období jsou nejvíce využity zájezdy k moři, na venkov či pouze jednodenní výlety po České a Slovenské republice. Osamělí senioři se také v tomto období mají největší možnost seznámit s novými lidmi, neboť seniorské pobyty v létě jsou velmi využívány. Zimní sezónu zaškrtnulo jen 8 % respondentů. Pobyty v zimě bývají oblíbené spíše mladšími lidmi, a tak nejsou pobyty pro seniory příliš často objednávány. Využívají je pouze senioři, kteří si oblíbili aktivity spojené se sněhem. Období mezi letní a zimní sezónou pak zvolilo 28 % respondentů. Tyto měsíce jsou hodně oblíbené hlavně těmi seniory, kteří na své dovolené uvítají klid. Nemusí se tak obávat, že se budou mačkat se spoustou mladších hostů, kteří v tomto období obvykle na cestování nemají čas.

Graf č. 4.18: **Nejčastěji preferované období dovolené** (Zdroj: Vlastní šetření)

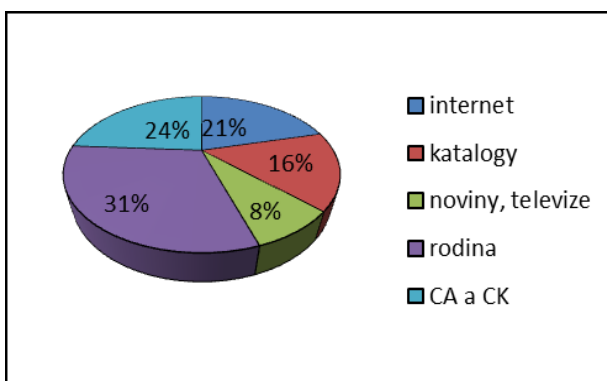
Jak zahraniční, tak i české zájezdy v nabídce zahrnují stravování. I tady každý senior preferuje jiné stravovací služby. Plnou penzi, nárok na tři hlavní jídla, si zvolil nejmenší počet respondentů, tedy pouze 17 %. Cestování beze stravy, které je vhodné spíše na jednodenní

dovolené, vybralo 21 % seniorů. 23 % seniorů preferuje all inclusive. Polopenzi volili respondenti nejčastěji. Tuto možnost zakroužkovalo 39 %.

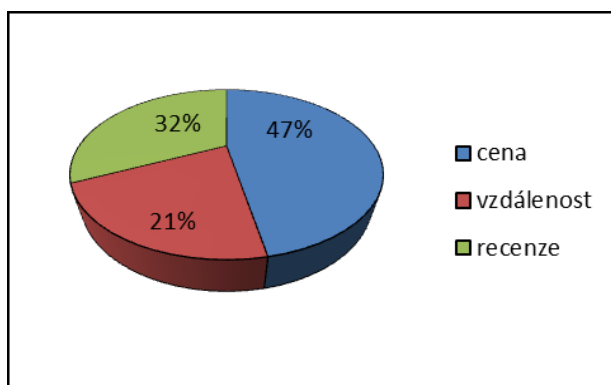
Graf č. 4.19: **Preferovaný druh stravy** (Zdroj: Vlastní šetření)

V současnosti existuje velké množství možností, jak si turisté mohou vybírat svou dovolenou. V grafu č. 4.19 jsou zobrazeny preference seniorů z Hodonínska. Poskytovatelé zájezdů často platí novinám, časopisům a televizi, aby jim udělali reklamu a přilákali tak zákazníky. Přesto tento způsob již není příliš úspěšný ani u seniorů. Pouze 8 % respondentů si všimne reklamy vložené na stránce časopisu či mezi pořady v televizi. Druhá nejméně volená odpověď byla, že si senioři vybírají na základě katalogů, které se jim dostanou pod ruku. Seniors nebaví pročítat katalog příliš dlouho, a tak raději volí jinou cestu. Tuto možnost tak zvolilo jen 16 %. Poslední tři možnosti pak získaly téměř stejný počet hlasů. 21 % respondentů upoutá reklama při brouzdání na internetu. 24 % seniorů si pak najde čas na návštěvu cestovních agentur nebo kanceláří, aby dostali jasnou nabídku a mohli se přímo informovat o tom, co je nejvíc zajímavé. Nejvíce seniorů si zvolilo možnost, že vybírají dovolenou podle rad své rodiny. Takové informace jim připadají nejvíce užitečné a na jejich základě se pak rozhodují.

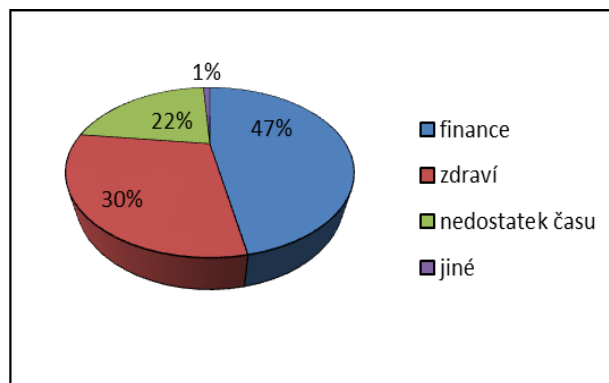
Graf č. 4.20: **Jak senioři vybírají svou dovolenou** (Zdroj: Vlastní šetření)

Další otázka v dotazníkovém šetření se zabývala tím, na jakém základě senioři volí svou dovolenou. Z hlediska financí můžeme seniory členit do několika skupin. Ti, kteří s nimi nemají problémy, nejsou ovlivňováni cenou, kterou si poskytovatelé zájezdu za pobyt žádají. Na Hodonínsku žije spíše skupina seniorů, která své finance investuje s rozvahou. 47 % respondentů o své dovolené rozhoduje podle toho, kolik si za ni cestovní kanceláře účtují. 32 % respondentů odpovědělo, že svou dovolenou volí na základě recenzí. Recenze v dnešní době pomáhají seniorům vybrat zájezd, který si nejvíce užijí. Na základě kladných i záporných recenzí se o lokalitě mohou více dovědět, a tak se připravit na to, co můžou v dané lokalitě vlastně očekávat. Poslední odpověď, kterou mohli respondenti zaškrtnout, byla vzdálenost do destinace. Tato možnost nejvíce ovlivňuje lidi se špatným zdravotním stavem a ty, kteří trpí nevolnostmi při cestování.

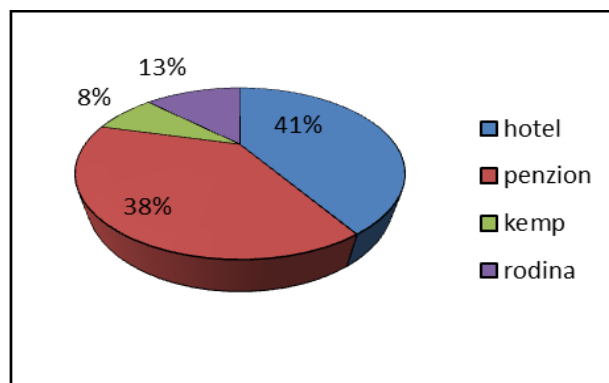
Graf č. 4.21: Co seniory ovlivňuje při výběru dovolené (Zdroj: Vlastní šetření)

Téměř každý senior má nějaké omezení, kvůli kterému nemůže cestovat tak, jak by si přál. Do možností otázky autorka vybrala ty nejčastější – finance, zdraví, nedostatek času a také odpověď jiné, kde mohli respondenti odpovědět po svém v případě, že si z předchozích možností žádnou nevybrali. Tuto možnost si zvolilo pouze 1 % procento ze všech respondentů. Jako překážka v cestování tak byla uvedena také neznalost jazyků. 22 % seniorů uvedlo, že na cestování nemají čas. V současnosti se jedná o seniory, kteří ještě stále pracují a nebo upřednostňují práci v domácnosti a starost o vnoučata. 30 % respondentů uvedlo jako překážku v cestování zdravotní stav. Tato skupina tak musí předem dobře zvažovat, který z pobytů si může zvolit tak, aby to jejím členům neublížilo. Takoví senioři nejčastěji volí návštěvu lázní. Za největší překážku byly zvoleny finance. Tuto možnost vybralo 47 % respondentů.

Graf č. 4.22: **Překážky pro cestování seniorů** (Zdroj: Vlastní šetření)

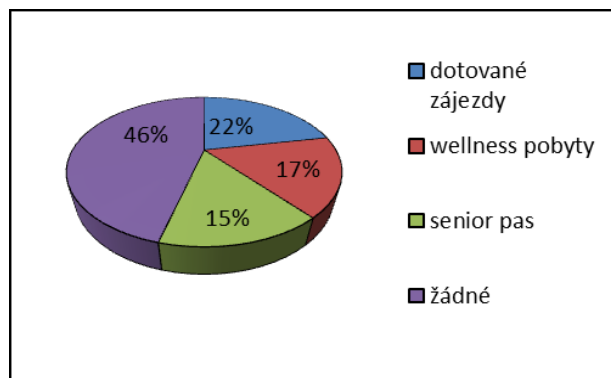
Při výběru své dovolené senioři zvažují, které ubytovací zařízení by pro ně bylo po celou dobu pobytu nej pohodlnější. Žádný respondent neměl problém vybrat si z daných možností, a proto poslední možnost, kde mohli vypsát své nejvíce preferované ubytování, ne zvolil ani jeden z nich. Jenom 8 % seniorů zde tvořila aktivnější skupina, která si svou dovolenou užívá v kempu. Pohodlnější skupina respondentů, kterou tvořilo 13 % celku, zvolila ubytování u rodiny a známých, na kterém senioři mohou ušetřit peníze. Nejvíce volené možnosti pak byly hotel a penzion. Hotel se stal preferencí 41 % seniorů, penzion pak zvolilo 38 %.

Graf č. 4.23: **Nejvíce preferované ubytování** (Zdroj: Vlastní šetření)

V grafu č. 4.24 jsou znázorněny výsledky poslední uzavřené otázky. Na otázku týkající se nejčastěji využívaných programů pro seniory autorka vybrala odpovědi – dotované zájezdy, wellness pobyty, senior pas, žádné a také možnost „jiné“. Poslední možnost ne zvolil žádný respondent. 46 % seniorů uvedlo, že nevyužívají žádné programy pro seniory. Když autorku zajímal důvod, odpověď zněla, že o žádném z nich doposud neslyšeli, a tak neměli důvod je vyhledávat. Dalších 22 % respondentů využívá dotované zájezdy 55+, který tedy byl ze zvolených programů nejvíce využíván. V současnosti je wellness jedním z nejvíce oblíbených pobytů účastníků cestovního ruchu. Z dotazníkem vybrané skupiny respondentů

však wellness pobyty využívá pouhých 17 %. Nejvíce známý a propagovaný senior pas pak zvolilo jen 15 % seniorů.

Graf č. 4:24: **Nejčastěji využívané programy pro seniory** (Zdroj: Vlastní šetření)

Poslední otázka dotazníkového šetření byla otevřená. Zde lidé mohli napsat, co jim ve skutečnosti na jejich dovolené nejčastěji schází. Většina respondentů uvedla, že jim na dovolené neschází vůbec nic a že si svou dovolenou vybírají tak pečlivě, aby si na nic stěžovat nemohli. Jeden respondent uvedl, že mu na dovolené vadí, že delegáti neplní své povinnosti tak jak mají. Jsou neinformovaní nebo nejsou ochotni informace předávat. Senioři si pak nevychutnají dovolenou tak jak bych chtěli. Hned několik seniorů napsalo, že v penzionech a hotel bývá často hrozný ruch, který jim vadí jak přes den, tak přes noc. Mezi dalšími častějšími odpověďmi bylo, že ne všichni znají cizí jazyky. Tento problém je jedním z důvodů, proč senioři nevyužívají možnost cestovat do zahraničí. Pár seniorů také odpovědělo, že kvůli svému zdravotnímu stavu musí držet speciální diety. Stěžují si na to, že když si vybírají dovolenou a chtějí si ji užít i s jídlem, nemůžou tuto nabídku využít, neboť ne každý hotel nabízí jídlo podle dané diety. Musí tedy volit dovolenou beze stravy a převážet tak potřebné suroviny na jídlo, které mohou bez problémů jíst. Jedna respondentka se stejným důvodem však také napsala, že se vždy dostala na místo, kde nebyl problém domluvit se s personálem, jaké suroviny do jídla nedávat. Spolu s ní pár dalších respondentů uvedlo, že se nabídka služeb pro seniory velmi zlepšila a jsou tak na své dovolené mnohem spokojenější než bývali.

4.8 Shrnutí výsledků dotazníkového šetření

Anonymní dotazník byl předkládán stem seniorům v okrese Hodonín. Hlavním cílem šetření bylo zjistit, jaké jsou preference seniorů v jejich cestování. První dvě otázky dotazníku posloužily k tomu, abychom zjistili, jestli je respondentem žena nebo muž a v jaké věkové kategorii se respondent nachází. Na základě výsledků dotazníku bylo zjištěno, že celých 68 % respondentů byly **ženy**. Nejvíce respondentů, kteří dotazník vyplňovali, spadá do věkové kategorie **55-64 let**. Tuto skupinu tvořilo 52 % respondentů.

Cestovní kanceláře nabízejí seniorům různé délky pobytu, ze kterých si pak senioři mohou zvolit tu, která pro ně bude nejpohodlnější. Více jak polovina seniorů nejraději cestuje **na dobu delší jak 3 dny**. Nejčastějším důvodem dlouhodobější dovolené je fakt, že se poznávací a relaxační pobyty seniorům na dobu kratší než tři dny nevyplácí.

Téměř polovina respondentů v dotazníku uvedla, že se **rádi vrací na místa**, která již někdy navštívili. Tuto možnost nejčastěji volí senioři, kteří nejraději tráví dovolenou tam, kde už ví, co mohou očekávat. Naopak senioři, kteří rádi poznávají něco nového a chtějí v životě něco zažít a vidět, zvolili možnost, že se na stará místa nevrací.

Z důvodu nízkého důchodu a jazykové bariéry senioři téměř necestují do zahraničí. Nejčastějším důvodem dovolené v České republice je, že se senior všude domluví a nepotřebuje tak žádnou znalost cizích jazyků. Pro seniory je pak takové cestování mnohem pohodlnější. Dalším důvodem je fakt, že cestováním v tuzemsku nestráví senior tolik času na cestě a do cíle se tak dostane rychleji.

I když je letecká doprava nejrychlejší, pro většinu seniorů stále představuje neznámou oblast. **Nejpreferovanějším druhem dopravy se tak stal autobus**, který si zvolila skoro polovina respondentů. Autobusy jsou teď dostatečně klimatizovány, při zdlouhavé cestě se dělají přestávky a nebývají ani předražené. Proto seniorům tato možnost vyhovuje nejvíce.

Spousta seniorů bere dovolenou jako možnost strávit svůj volný čas s ostatními lidmi, ať už s rodinou nebo s přáteli. Na základě otázky č. 9 jsme mohli zjistit, že **72 % seniorů nejčastěji cestuje ve skupině**. Tuto možnost volí i ti senioři, kteří již nikoho nemají. Je to pro ně možnost seznámit se s novými lidmi, rozšířit si okruh přátel a strávit příjemnou dovolenou.

Sluníčko a vysoké teploty lákají seniory úplně stejně jako ostatní. Proto **na svou dovolenou jezdí nejvíce seniorů v letní sezóně**. Těm, co vadí ruch v hotelech a penzionech,

který je nejčastěji spojován s mládeží a rodinami s dětmi, pak vyhovuje cestovat v měsících mezi sezónami. Těchto seniorů však ještě příliš není. Podle očekává je také **nejvíce volené ubytování v hotelech a penzionech**. Ty představují pro lidi zaručení pohodlí.

Nabídky na pobyty pro seniory dnes nalezneme téměř všude. Senioři si dnes dokáží svou dovolenou zorganizovat téměř sami a tak je současným trendem co nejvíce obcházet CA a CK. Zájezdy z katalogů, reklam či časopisů seniory také příliš neoslovují. Nejvíce **seniory nalákají pravdivé informace podávány rodinou a přáteli**. Jsou to lidé, kterým senioři věří, kteří jim mohou říct svůj upřímný názor na služby a prostředí, ukázat fotografie a z vlastní zkušenosti o všem poradit.

Senioři neradi cestují do destinace, která je od jejich bydliště příliš daleko. Cestování jim připadá nepohodlné a nesnesitelné. Téměř polovina respondentů uvedla, že jestli je něco dokáže opravdu ovlivnit, je to **cena zájezdu**. Dokud se jim nezdá dostatečně výhodná, nenamáhají se nad pobytem ani přemýšlet. Tak vzniká také znepokojivá překážka v cestování, kterou jsou právě **finance**. Spousta seniorů není ochotna za svou dovolenou utratit velké množství peněz, nebo si dovolenou nemůže z jiných důvodů dovolit.

Existuje velké množství programů, které mají seniorům zpříjemnit a zjednodušit jejich dovolenou. Největším problémem neinformovanosti seniorů je to, že CK a CA se příliš málo snaží tyto programy zatraktivnit a více propagovat, proto **skoro polovina respondentů žádný z programů nevyužívá, neboť o nich nikdy neslyšeli**. Mezi těmi seniory, kteří o programech již nějaký přehled mají, nejvíce převládaly **dotované zájezdy 55+**.

5 Návrhy a doporučení

Z vyhodnocení výsledků dotazníkového šetření vyplynulo, že cestovní ruch seniorů je ještě neustále potřeba vylepšovat, propagovat a rozvíjet ho s rostoucími požadavky seniorů, kteří se stávají stále rozšířenější klientelou CR. Autorka navrhla několik návrhů, které by mohly přispět k lepšímu rozvoji seniorského cestovního ruchu.

Na základě dotazníkového šetření bylo zjištěno, že 79 % seniorů preferuje dovolenou, kterou si mohou užít v pohodlí hotelu, kde mají pohodlné postele, výběr z několika jídel a zajištěný animační program. Ubytování v kempu není pro seniory nijak lákavé a přitom by jim mohlo poskytnout nové zážitky. Je potřeba snažit se jim ukázat, že i kemp jim může zaručit příjemnou a pohodlnou dovolenou. Řešením tohoto problému by mohlo být zpestření nabídky kempů a jejich lepší propagace. Vytvořením aktivit a pořádáním akcí, které si senioři v hotelu nevyzkouší, jako pořádání koncertů, táboráků a soutěží, by mohla do kempů nalákat novou skupinu seniorů. Tuto skupinu by představovali zejména asi senioři vyššího věku pro něž je kemp posledním řešením při volbě ubytovacích prostor. Velkým přínosem by také byla modernizace jak venkovních, tak i vnitřních prostor, a to například zlepšením kvality lůžek, společných prostor nebo servisu v podobě každodenního úklidu. Dalším řešením by mohlo být zlepšení bezbariérovosti kempů tak, aby byla více umožněna dovolená i pro osoby s lehčím typem postižení. Důležité je upozornit potenciálního zákazníka, že kemp už nepředstavuje jen stan nebo studené a nepohodlné chatky, ale že se jedná o místo, kde se za rozumnou cenu dá strávit dovolená v pohodlí.

Programy pro seniory, které v dnešní době existují, jsou pro seniory stále neznámé. Poskytovatelé těchto programů by neustále měli pracovat na tom, aby se dostali do podvědomí seniorů. Propagace slev i zájezdů pro seniory není dostatečná ani v časopisech či v televizi. Na internetu sice existuje reklam dostatek, ale ne každý senior umí s internetem pracovat a v některých případech k němu nemá ani přístup. Řešením této informační bariéry pro online seniory by mohla představovat souhrnná webová stránka, která by se soustředila na možnosti a informování seniorů o všech možných a přístupných nabídkách a slevách, které se jich týkají. Výhodou této stránky by bylo nalezení všech informací na jednom místě a uživatelé by tak byli ušetřeni složitého hledání jednotlivých informací zvláště a jejich zdlouhavého porovnávání. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že dostatek seniorů na Hodonínsku umí pracovat s internetem, a tak se zde tento způsob informování dostatečně uplatní. Co se týče seniorů, co s internetem pracovat neumí, vytvořila bych nové, na pohled

atraktivní brožury. V této oblasti je také dostatek prostorů pro umístění těchto brožur, např. Senior Pointy, knihovny, lékaři, TIC nebo lázně Hodonín. Další možností jak upoutat pozornost seniora přímo v okresním městě, je zaplatit si reklamu v Hodonínských listech, které jsou stále velmi populární. Obě možnosti vyžadují určitou investici, která se však vyplatí. K vytvoření webové stránky budou potřeba o něco vyšší finance, protože je nutné zadat vznik, grafickou úpravu i obsah odborné osobě. Co se týče brožur, nebude jejich vznik díky množstevním slevám tolik nákladný. Obě možnosti jsou však přínosné, neboť mohou oslovit seniory, kteří budou programy vyhledávat a investice se tak vrátí.

Nejčastějším účelem cesty seniora je relaxace u moře nebo v lázních. Velmi málo seniorů si jako účel své cesty volí zábavu, i když ji někteří senioři při společném zájezdu preferují více než relaxaci a poznání, neboť ne každého baví jen ležet na pláži a nic nedělat. Variantou, jak vyřešit situaci kdy každého baví něco jiného a zvýšit tak cestování za zábavou, by mohl být kombinovaný zájezd. Myslím si, že takovou možnost by senioři uvítali. Došlo by tak ke kombinaci relaxace u moře, ale také sportu, her a další možné zábavy. Veškeré aktivity by vedli školení a česky mluvící animátoři, kteří by se seniorům po čas dovolené věnovali. Tím by také došlo k řešení dalšího problému, kterým je to, že senioři preferují svou dovolenou převážně v letní sezóně. Jelikož by kombinovaný zájezdy nebylo vhodné pořádat ve vysokých letních teplotách, jezdili by tak senioři na dovolenou v měsících mezi letní a zimní sezónou. Tato možnost by se seniorům mohla také více líbit z hlediska financí, neboť zájezdy mimo sezóny jsou obvykle doprovázeny výhodnější cenovou nabídkou.

Pokud mají senioři na výběr, většina z nich si zvolí dovolenou v tuzemsku. Velkou bariérou pro cestování do zahraničí je pro seniory velká vzdálenost nebo neznalost cizích jazyků. S první překážkou bohužel nic udělat nejde. Pro neznalost cizích jazyků však existují po celé České republice kurzy. Senioři je však málo využívají, protože nízké důchody zapříčiní to, že nemají finance na kurzy a zároveň na zaplacení dovolené. Stát by se tak měl více angažovat a pokusit se získat na tento problém dotace. Počítat se však také musí s tím, že ne každý senior má čas a chuť učit se novým věcem. Možností by tak byla půjčovna slovníků přímo v hotelu. Zjednodušením této varianty může být také to, že by byly od cestovní kanceláře seniorům předány brožurky pouze s nejdůležitějšími pojmy, které by mohli použít, kdyby to bylo potřeba.

6 Závěr

Cestovní ruch představuje důležitou část života každého člověka. Jedním z nejnovějších trendů cestovního ruchu, který má nejvyšší potenciál, je cestovní ruch seniorů. Aktivita a vitálnost seniorů se neustále zlepšuje, proto je pravděpodobné, že seniorský cestovní ruch bude vynášet i budoucnu. Seniorský cestovní ruch je zajímavé a aktuální téma, což bylo hlavním důvodem, proč si autorka toto téma zvolila.

V teoretické části této bakalářské práce bylo cílem vymezit základní pojmy seniorského cestovního ruchu, jeho formy, specifika a segmentaci účastníků. Upřesněny byly také nejčastější omezení, které brání seniorům cestovat. V praktické části bylo jako metoda výzkumu zvoleno dotazníkové šetření. Senioři jsou z hlediska cestování ještě hodně aktivní. Mají zájem poznávat něco nového a učit se o cizí kultuře. Z tohoto hlediska je pro seniory výhodné využívat různé programy, které jsou pro ně vytvořeny. Z dotazníkového šetření však vyplynulo, že senioři o nich nejsou dostatečně informováni. Tomuto druhu cestování by tak mnohem více prospěla aktivnější propagace těchto programů. Cestovní kanceláře v cestování seniorů také vidí potenciál, proto jsou jejich nabídky pro seniory často vylepšovány. Přesto se našli senioři, kteří nejsou s nabídkou a službami cestovních kanceláří spokojeni. Cestovní kanceláře by se tak aktivněji měly zajímat o to, co seniorům nejčastěji vadí a snažit se tyto nedostatky odstranit. Zlepšení komunikace mezi nimi a seniory by mohlo prospět k lepšímu rozvoji cestovního ruchu.

Na základě výsledků dotazníkového šetření autorka navrhla své návrhy a doporučení, které by mohly zlepšit situaci ve zkoumané oblasti. Jedním z největších problémů v cestování do zahraničí se stala neznalost cizích jazyků. Tato bariéra se dá řešit několika způsoby. Dotace od Evropské unie by mohly nalákat na jazykové kurzy více seniorů. Odstranění jazykové bariéry by seniorskému cestovnímu ruchu hodně přispělo. Senioři by mohli cestovat za hranice a poznávat tak něco nového. Počet důchodců, kteří mají na dovolenou dostačující finance, by se tak v seniorském cestovním ruchu zvýšil, neboť by se pro ně otevřely úplně nové možnosti.

Seniorský cestovní ruch ovlivňuje také ekonomiku. Je důležitý, neboť představuje určitou část příjmů. Stát by tak měl dbát na to, aby tuto oblast dostatečně podporoval a rozvíjel, protože její prosperita může v budoucnu neustále růst.

Seznam použité literatury

Knižní zdroje:

ČERTÍK, Miroslav. *Cestovní ruch: vývoj, organizace a řízení*. Vyd. 1. Praha: OFF, 2001, 352 s. ISBN 80-238-6275-8.

DROBNÁ, Daniela a Eva MORÁVKOVÁ. *Cestovní ruch pro střední školy a pro veřejnost*. Praha: Fortuna, 2013. ISBN 978-80-7373-079-6.

HESKOVÁ, Marie et al. *Cestovní ruch pro vyšší odborné a vysoké školy*. Praha: Fortuna, 2011. ISBN 978-80-7373-107-6.

JAKUBÍKOVÁ, Dagmar. *Marketing v cestovním ruchu*. Praha: Grada, 2009. 288 s. ISBN 978-80-247-3247-3.

KOLEKTIV AUTORŮ KATEDRY CESTOVNÍHO RUCHU VŠE V PRAZE. *Cestovní ruch pro všechny*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2008. ISBN 978-80-7399-407-05.

KOTÍKOVÁ, Halina. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. Praha: Grada, 2013. 208 s. ISBN 978-80-247-4603-6.

NEJDL, Karel. *Management destinace cestovního ruchu*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 204 s. ISBN 978-80-7357-673-8

RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch: podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4039-3.

Internetové zdroje:

DEMOGRAFIE [online]. [cit. 2015-04-22]. Dostupné z: <http://www.demografie.info>

KOMUNITNÍ PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB ZNOJEMSKA: Sociodemografická analýza Znojemska. [online]. [cit. 2015-04-22]. Dostupné z: http://www.kpzn.cz/_media_files/1/97.pdf

ČSÚ: Obyvatelstvo v obcích Jihomoravského kraje v roce 2013. [online]. [cit. 2015-04-22]. Dostupné z:

https://www.czso.cz/csu/xb/obyvatelstvo_v_obcich_jihomoravskeho_kraje_v_roce_2013

ČSÚ: Důchody a důchodci v Jihomoravském kraji v roce 2014. [online]. [cit. 2015-04-22]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xb/duchody-a-duchodci-v-jihomoravskem-kraji-v-roce-2014>

SENIOR POINT [online]. [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <http://www.seniorpointy.cz>

EUROPE SENIOR TOURISM [online]. [cit. 2015-04-22]. Dostupné z: <http://www.europeseniortourism.eu/cs/>

CESTOVÁNÍ PRO SENIORY [online]. [cit. 2015-04-21]. Dostupné z:
<http://www.cestovaniproseniory.cz>

KČT - VAŠE DOBRÁ ZNAČKA [online]. [cit. 2015-04-21]. Dostupné z:
<http://www.kct.cz/cms/>

KLAS/SNOP: KLAS KLUB AKTIVNÍCH SENIORŮ. [online]. [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <http://www.spokojenysenior-klas.cz/index.php/klas-snop>

SENIOR PAS [online]. [cit. 2015-04-22]. Dostupné z: <http://www.seniorpasy.cz>

DOVOLENÁ A ZÁJEZDY CK FISCHER [online]. [cit. 2015-04-22]. Dostupné z:
<http://www.fischer.cz>

KM TRAVEL [online]. [cit. 2015-04-22]. Dostupné z: <http://www.kmtravel.cz>

CESTOVNÍ KALENDÁŘ IRRA [online]. [cit. 2015-04-22]. Dostupné z: <http://www.irra.cz>

TRAVEL 2002 [online]. [cit. 2015-04-22]. Dostupné z: <http://www.travel2002.cz>

Seznam zkratek

CA - cestovní agentury

CK - cestovní kanceláře

CR - cestovní ruch

EST – Europe senior tourism

KLAS – klub aktivních seniorů

LIMA – rakouský program Kvalita života ve stáří

SNOP - spolupráce na oblastní pobočce

TIC - turistické informační centrum

UNESCO - Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu

UNWTO - Světová organizace cestovního ruchu

USD – americký dolar

Seznam grafů

- Graf č. 4.1: Vývoj dětské a poproduktivní složky populace ČR v letech 2009-2065
- Graf č. 4.2: Prognóza počtu obyvatel Jihomoravského kraje v letech 2010-2065
- Graf č. 4.3: Prognóza zastoupení dětí, dospělých a seniorů v populaci Jihomoravského kraje
- Graf č. 4.4: Přírůstek a úbytek obyvatel Jihomoravského kraje v letech 1991-2014
- Graf č. 4.5: Věková struktura a průměrný věk podle pohlaví v okresech Jihomoravského kraje
- Graf č. 4.6: Pohyb obyvatel v okrese Hodonín
- Graf č. 4.7: Průměrná výše důchodu a starobního důchodu podle krajů
- Graf č. 4.8: Starobní důchod v okresech Jihomoravského kraje
- Graf č. 4.9: Vývoj návštěvnosti Senior Pointu v letech 2011-2013
- Graf č. 4.10: Věková kategorie respondentů
- Graf č. 4.11: Preferovaná délka pobytu
- Graf č. 4.12: Návratnost seniorů na známá místa
- Graf č. 4.13: Preferovaná destinace
- Graf č. 4.14: Spokojenost seniorů se službami CA a CK
- Graf č. 4.15: Nejčastěji preferovaný druh dopravy
- Graf č. 4.16: Nejčastější účel cesty
- Graf č. 4.17: Preference skupinového nebo individuálního cestování
- Graf č. 4.18: Nejčastěji preferované období dovolené
- Graf č. 4.19: Preferovaný druh stravy
- Graf č. 4.20: Jak senioři vybírají svou dovolenou
- Graf č. 4.21: Co seniory ovlivňuje při výběru dovolené
- Graf č. 4.22: Překážky pro cestování seniorů
- Graf č. 4.23: Nejvíce preferované ubytování
- Graf č. 4.24: Nejčastěji využívané programy pro seniory

Seznam obrázků

Obr. 3.1: Rozdělení faktorů ovlivňující cestovní ruch

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Uherském Hradišti dne 7.5.2015

Martina Kučerová

.....
Martina Kučerová

Seznam příloh

Příloha č. 1: Dotazníkové šetření

Jednotlivé přílohy

Příloha č. 1: Dotazníkové šetření

Dobrý den. Mé jméno je Martina Kučerová a jsem studentkou VŠB–TU Ostrava. Jako téma své bakalářské práce jsem si zvolila Seniorský cestovní ruch. Ráda bych Vás požádala o vyplnění mého dotazníku, pro získání informací k mé práci. Dotazník je zcela anonymní. Děkuji za Váš čas a Vaši pomoc.

1. Pohlaví

- a) muž
- b) žena

2. Věk

- a) 55-64
- b) 65-74
- c) 75 a více

3. Jakou délku pobytu upřednostňujete?

- a) jednodenní (není zajištěn nocleh)
- b) krátkodobá dovolená (2-3 dny)
- c) dlouhodobá dovolená (3 dny a více)

4. Vracíte se na místa, která jste již v minulosti navštívili?

- a) ano, rád/a se vracím na známá místa
- b) ne, rád/a poznávám nová místa
- c) někdy, pokud mě lokalita něčím zaujala

5. Cestujete raději do zahraničí nebo preferujete dovolenou v ČR?

- a) zahraničí
- b) tuzemsko
- c) obojí

6. Býváte spokojeni se službami, které Vám nabízí cestovní agentury a cestovní kanceláře?

- a) ano
- b) ne

7. Jakou formu dopravy volíte nejčastěji?

- a) letadlo
- b) automobil
- c) vlak
- d) autobus
- e) kombinovaná doprava (vypište)

8. Za jakým účelem nejčastěji cestujete?

- a) poznání
- b) práce
- c) zábava
- d) relaxace
- e) zdraví

9. Cestujete raději sám nebo ve skupině?

- a) sám
- b) ve skupině

10. Ve kterém období nejčastěji jezdíte na dovolenou?

- a) zimní sezóna
- b) letní sezóna
- c) jiné období v roce

11. Jaký typ stravy preferujete?

- a) all inclusive
- b) plná penze
- c) polopenze
- d) bez stravy

12. Jak vybíráte svou dovolenou?

- a) prostřednictvím internetu
- b) katalogy a propagační letáčky
- c) noviny, časopisy, televize
- d) informace od rodiny a známých
- e) informace od cestovních agentur a kanceláří

13. Co Vás při výběru dovolené nejvíce ovlivňuje?

- a) cena
- b) vzdálenost do destinace
- c) recenze

14. Jaká je Vaše hlavní překážka v cestování?

- a) finance
- b) zdravotní stav
- c) nedostatek času
- d) jiné (napíšte)

15. Jaký typ ubytování preferujete?

- a) hotel
- b) penzion
- c) kemp
- d) rodina, známí
- e) jiné (napíšte)

16. Jaké seniorské programy využíváte?

- a) dotované zájezdy 55+
- b) wellness pobyty
- c) senior pas
- d) žádné
- e) jiné (napíšte)

17. Co Vám na dovolené nejčastěji schází a jak byste vylepšili nabídku služeb?

Vypište.